

Saodat Yuldosheva

**SINFDAN TASHQARI TADBIR
SSENARIYLAR ISHLANMALARI**

Uslubiy qoʻllanma

S a m a r q a n d - 2022

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA’LIMI VAZIRLIGI

**SAMARQAND VILOYAT PEDAGOGLARNI YANGI
METODIKALARGA O‘QITISH MILLIY MARKAZI**

TILLARNI O‘QITISH METODIKASI KAFEDRASI

Saodat Yuldosheva

**SINFDAN TASHQARI TADBIR
SSENARIYLAR ISHLANMALARI**

Uslubiy qo‘llanma

S a m a r q a n d - 2022

Yuldosheva S. Sinfdan tashqari tadbir ssenariylar ishlanmalari. Uslubiy qo‘llanma. – Samarqand: Samarqand VPYMO‘MM, 2022 y., 110 b.

Ushbu uslubiy qo‘llanma umumiy o‘rta ta‘lim maktablari, ixtisoslashgan maktablar, akademik litsey va kasb-hunar kollejlarida o‘tkaziladigan ma‘naviy-ma‘rifiy tadbirlar, badiiy va tantanali kechalar, bayram kunlari, haftaliklar, davra suhbatlari, tarbiyaviy ishlarni tashkil etish hamda o‘tkazishda o‘qituvchilar va faol o‘quvchilarga mo‘ljallangan.

Taqrizchilar:

Sh.Maxmadiyev – SamDU dotsenti.

D.O‘rinboyeva – SamVXTXQTMOHM dotsenti

Uslubiy qo‘llanma Samarqand VPYMO‘MM Ilmiy-metodik kengashining 2022-yil 29- avgust kundagi yig‘ilishida muhokama etilgan va 4-sonli qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

SO‘Z BOSHI

Ta'lim-tarbiya muassasalarida umuminsoniy, milliy-an'anaviy qadriyatlar doimo diqqat markazda bo'lib, uni amalaga oshirish uchun muntazam ravishda darsdan tashqari turli mavzulardagi ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar, badiiy kechalar, bayram kunlari, haftaliklar, davra suhbatlari tashkil etilib kelinadi.

Ona tili va adabiyot fanidan o'quv dasturi asosida va dasturdan tashqari o'tkaziladigan ma'naviy-ma'rifiy tadbirlardan ham ta'limiy, ham tarbiyaviy maqsadlar ko'zlanadi. Ta'limiy tarafdin o'quvchilar qo'shimcha bilim, malaka va ko'nikmalarga ega bo'lsa, tarbiyaviy jihatdan esa o'quvchilarning nutq odobi, axloq-intizomi tarbiyalanadi; mustaqil fikrlash, ijodiy faoliyat ko'rsatish, zukkolik, tezkorlik va hozirjavoblik singari fazilatlarini shakllanadi.

An'anaga ko'ra adabiyot o'qituvchilari har o'quv yilida fan oyliyini o'tkazish bilan birga shoir va yozuvchilarning tug'ilgan kunlarini o'tkazish borasida bir qator tadbirlarni amalga oshiradilar. Bu tadbirlar o'qituvchi va o'quvchilarni hayajonga solib, qalbini zavq-shavqqa to'ldiradi. Ularning qalbida iymon-e'tiqod hissi munavvar etib, ona-vatanga, xalqiga, yurtboshiga, adabiyotga, shoirlar va ularning ijodiga mehr-muhabbat uyg'onadi.

Darsdan tashqari tadbirlar alohida-alohida tadbirlar sanalsa-da, ular o'zaro bog'langan, biri ikkinchisini to'ldiradigan tadbirlardir. Ulardan unumli foydalanilgan taqdirdagina, ona tili va adabiyot fani ta'limining samardorligiga umid bog'lash mumkin.

TAQDIRIMSAN, BAXTIMSAN, OZOD VA OBOD VATAN

Istiqlol darsi

(sahnalashtirilgan dars)

Davlat madhiyasi kuylanadi.

O‘qituvchi: Shukrona aytarmiz qutlug‘ kunlarga
Ma’noga, mazmunga to‘liq kunlarga.
Farovon, nurafshon ulug‘ kunlarga,
Ey ozod diyorim, O‘zbekistonim!
Ey obod diyorim, O‘zbekistonim!

O‘qituvchining mavzu asosidagi ma’ruzasi (O‘zbekistonning davlat mustaqilligiga erishishining tarixiy ahamiyati, Prezident tomonidan dunyoda “o‘zbek modelining” ishlab chiqilishi, 22 yil mobaynida iqtisodiy, ijtimoiy, siyosiy sohalaridagi erishgan yutuqlari, milliy an’analar, qadriyatlar, tarixiy yodgorliklarning tiklanishi, hukumatimiz tomonidan olib borilayotgan siyosatning mazmun-mohiyatini “inson haq-huquqlari - eng oliy qadriyat” tamoyili tashkil etilishi, ta’lim sohasida respublikamiz yoshlarining erishayotgan yutuqlari, maktab ta’limini rivojlantirish borasida olib borilayotgan ulkan o‘zgarishlar haqida to‘xtaladi.)

1-o‘quvchi: Turonda tengi yo‘q donishmand o‘zbek,
Toshkand-u Buxoro, Samarqand o‘zbek.
Tarixing so‘zlasam, cho‘ng doston bo‘lur,
So‘z kavkabin sochsam, keng osmon bo‘lur.

2-o‘quvchi: Ey menga ertaklar so‘ylagan zamin,
Ergashib izingdan qolmasman sening.
O‘zgalar nazdida bog‘i Eraming
Jiydang yaprog‘iga olmasman sening.
Vatan qayda bo‘lmay, sen hamrohimsan,
Bobolarim yotar sajdagohimsan.

Zardusht, Amir Temur, Navoiy, Ulug‘bek, Bobur, Abdulla Qodiriy, Abdulla Avloniy, “o‘zbeklar ishi” qurbonlari, Ozod Sharafiddinovlarning siymolarini

gavdalantirgan o‘quvchilar chiqishadi. (O‘zbekim” qo‘shig‘iga hamohang tarzda)

Zardusht: Axuramazdani tanitdim sizga,

Adolat ustivor bo‘lsin deb yurtda!

Amir Temur: Biz kim, mulki Turon, Amiri turkistonmiz, bizkim millatlarning eng ulugi turkning bosh bo‘g‘inimiz!

Alisher Navoiy: G‘urbatda g‘arib shodmon bo‘lmas emish

El anga shafiq-u mehribon bo‘lmas emish.

Oltin qafas ichra gar qizil gul butsa,

Bulbulg‘a tikandek oshiyon bo‘lmas emish.

Bobur: Tole yo‘qki jonimg‘a balolig‘ bo‘ldi,

Har ishniki ayladim, xatolig‘ bo‘ldi.

O‘z yerni qo‘yib Hind sori yuzlandim,

Yo Rab, netayin, ne yuz qarolig‘ bo‘ldi?

Abdulla Qodiriy: Moziyga qaytib ish ko‘rish xayrli, deydilar. Shuning uchun men mavzuni moziydan, yaqin o‘tgan kunlardan tanladim.

Abdulla Avloniy: Tarbiya biz uchun yo hayot, yo mamot, yo najot, yo halokat, yo saodat, yo falokat masalasidir!

1-o‘quvchi: Yangi davr keldi, o‘zgardi zamon,

Zamon zayli bilan o‘zgardi inson.

O‘zgardi jamiyat, o‘zgardi hayot,

O‘zgardi qo‘shig‘-u, o‘zgardi bayot.

2-o‘quvchi: 1991-yil 31-avgust O‘zbekiston mustaqilligini e‘lon qildi.

Mustaqillik kuni muborak bo‘lsin,

To abad istiqlol oftobi kuysin.

Mustaqillik berdi bizga saodat,

Berdi e‘tiqod-u insof, diyonat.

3-o‘quvchi: O‘zbek dunyo bo‘ylab taratganda dong,

Jahon tomi uzra urgan edi bong.

Yana navbat keldi bugun o‘zbekka,

Yana qaytdi bugun o‘zbek o‘zlikka.

4-o‘quvchi: 1991-yil 18-noyabr O‘zbekiston Respublikasining “Davlat bayrog‘i” to‘g‘risidagi, 1992-yil 2-iyulda “Davlat gerbi” 1992-yil 10-dekabrda “Davlat madhiyasi” Qonuni qabul qilindi.

5- o‘quvchi: 1992yil O‘zbekiston BMTga qabul qilindi

Sen ham endi tenglar ichida tengsan

Bag‘ri butun yurtsan va bag‘ri kengsan.

Sendek xalqimning ham bag‘ri butundir,

Dunyo binosiga bitta ustundir.

Millatlar uyida barcha qatori

Uning xos o‘rni bor – qatorda nori.

1- o‘quvchi: O‘z. Res. Oliy Kengashi qaror qiladi:

“ - Konstitutsiya komissiyasi taqdim etgan O‘z. Res. Konstitutsiyasining loyihasi to‘laligicha qabul qilinsin.

- O‘z. Res. Konstitutsiyasi 1992-yil 8-dekabrda boshlab amalga kiritilsin”.

Toshkent, 1992-yil 8-dekabr, O‘z. Res. Prezidenti I.A. Karimov.

2- o‘quvchi: Inson huquqiga neki daxldor,

Bari unda bo‘lgan mujassam!

Ne qissa, hurriyat qomusidir u,

Ulusning ori-yu nomusidir u.

Biz barkamol avlod!

3- o‘quvchi: Milliy mentalitetimiz, dunyoqarash va tafakkurimiz, fazilat va xususiyatlarimiz, eng muhimi, ezgu va oliyjanob maqsadlarimizga mutlaqo yot bo‘lgan g‘oyalar, qarashlar, sun‘iy qadriyat va an‘analarni turli yo‘llar bilan joriy etishga urinishlar, bir so‘z bilan aytganda, ma‘naviy tahdid elementlariga qat‘iyan qarshi turmog‘imiz lozim.

4- o‘quvchi: Katta qiyinchiliklar bilan qo‘lga kiritilgan mustaqilligimizni asrashimiz, bu yo‘lda davlatimiz tomonidan biz yoshlarga bildirilayotgan ishonchni oqlashimiz, o‘zimizning a‘lo o‘qishimiz, namunali xulqimiz bilan javob berishimiz,

jahon talablari andozalariga javob bera oladigan salohiyatli kadrlar bo'lib yetishishimiz lozim.

5-o'quvchi: Aziz tengdoshim, har kuni, har soatda fidoyi bo'ling.

1- o'quvchi: O'zingizni tomchima- tomchi, zarrama-zarra buyuk maqsadlar sari charchamay, toliqmay tinimsiz safarbar etib boring!

2-o'quvchi: Bu fazilatlarni kundalik faoliyat mezoniga aylantiring!

3-o'quvchi: Mustaqillik bu nimadir?

4-o'quvchi: Mustaqillik bu hurriyat,ozodlik demakdir.

5-o'quvchi: Bu el-u yurt osoyishi ,obodlik demakdir.

1- o'quvchi: Jumla jahon ichra biz ham bir donishmand millatmiz,

Biling qadru qimminatingiz, ruh obodlik demakdir.

2-o'quvchi: Buyuk Vatan jabhasida barcha bo'lsin fidoyi,

Istiqlolni asrang, do'stlar, bu fidolik demakdir.

3-o'quvchi: Mustaqillik eng ulug', eng aziz baxtdir bizga,

Sha'n-shavkati bo'lsin baland, bu balandlik demakdir!

(“Jannatmakon O'zbekiston “ qo'shig'i yangraydi.)

O'qituvchining yakunlovch so'zi: Baxtli kunlarning shukronasi sifatida biz ham ulug' ajdodlarimizning pok ruhlari oldida boshimiz yerga tekkuncha ta'zim qilamiz va komil ishonch bilan ayta olamizki, *“O'zbekistonning o'tmishi sharaflı, buguni saodatli, kelajagi abadiydir. “Ulug' yo'l oldida sustkashlik xiyonatdir”* degan ekan bir donishmand. Baxtli kelajagimiz poydevori sifatida ota-onamiz, Vatanimiz oldida qanday va'dalar bera olamiz?

O'quvchilar: Yetuk mutaxassis, imon-e'tiqodli barkamol inson bo'lishga harakat qilamiz!

O‘ZBEKISTON - VATANIM MENING

(Mustaqillik darsi)

(O‘zbekiston Respublikasining madhiyasi yangraydi.)

1 -o‘quvchi: Yurtim, sening sha’ning dunyoda doston,

Yaralgansan zaminda tengsiz guliston,
O‘tmishi buyukdirsan tan olgan jahon,
Qadim Turkim, Turonim - buyuk Turkiston.

2-o‘quvchi: Istiqlol quyoshi porla, balqiyver,

Erking ko‘rolmaslar g‘amdan tishlar yer.
Boshing uzra baxt qushi aylaydi parvoz,
Har tong madhing yangrar, xalqim, jo‘rovoz.

3-o‘quvchi: Bir diyoy bor misoli jannat,

Tunlarin ovutar orombaxsh alla.
Bir o‘lkaki, inson topgan baxt,
Istiqloldan olgan, kuy-yalla.
Sen jannatim, jon-u jahonim,
Ona yurtim, O‘zbekistonim.

4-o‘quvchi: 1991-yil 31-avgust - O‘zbekiston Respublikasi mustaqil deb e’lon qilindi. 1-sentabr esa Mustaqillik kuni deb belgilandi.

5-o‘quvchi: 1991-yil 18-noyabr kuni O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi O‘zbekiston Respublikasining Davlat bayrog‘ini tasdiqladi. Bayroq 4 xil rang, 12 ta yulduz va yarim oy tasviridan iborat.

1-o‘quvchi: Bayroq

Jannatning bog‘idan olib andoza,
Zaminga bitilmish ajib bir diyoy.
Xalqi toza dildir, chehrasi toza,
Dilida shukrona, tilida alyoy.

Ozod eldan nishona, istiqlolning mayog‘i,
Jilvalanar bosh uzra, O‘zbekiston bayrog‘i.

2-o'quvchi: Niyati oq elimga oq orzular yo'ldoshdir,
Yam-yashil adirlarin yashartirgan quyoshdir,
Buyuk ajdodlar ruhi, qoni bunda mujassam,
Moviy rangi musaffo, tiriklikka izdoshdir.
Jahon uzra hilpirar ezgulikning mayog'i,
Tinchlikdan berar darak O'zbekiston bayrog'i.

3-o'quvchi: Hurlik belgisi erur, yarim oy va yulduzlar,
Tunlarida oy balqir, nurga oshno kunduzlar,
Duo uchun ochib qo'l, xalqim shukrona aytar,
Tingla, erkdan, hurlikdan, adolat, baxtdan so'ylar,
Kamalakdek tovlanar, istiqlolning mayog'i,
O'zbekiston bayrog'i, O'zbekiston bayrog'i.

4-o'quvchi: 1991-yil 29-dekabr - O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti etib Islom Abdug'aniyevich Karimov saylandi.

5-o'quvchi: 1992-yil 2-mart O'zbekiston Respublikasi Birlashgan Millatlar Tashkilotiga a'zo bo'ldi.

3-o'quvchi: 1992-yil 2-iyun O'zbekiston Respublikasining Davlat tamg'asi tasdiqlandi.

1-o'quvchi: 1992-yil 8-dekabr. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi tasdiqlandi. Konstitutsiya 6 bo'lim. 26 bob va 128 moddadan iborat.

2-o'quvchi: Mana mustaqillik odimlariga ham nazar tashladik. Endi Vatanimizning bugungi porloq kuni, nurli kelajagiga she'riy misralar orqali ta'rif beramiz.

4-o'quvchi: Quyosh ufqqa qo'yib bosh,
Tun ro'molin yopindi.
Zamin tinch, qorayib qosh,
Dam olar jonzod endi.
Tongda zaminni chulg'ar,
Tillarang zar shu'lalar.

Olmos nurlarin tirab,
Samoda quyosh kular.

5-o‘quvchi: Hayot atalmish jomdan

Sipqirar jami jonzod.
Ming yillik chinorlar-u
Ko‘z ilg‘amas hashorat.
Lahzalik umri uchun
Unib chiqar chechak ham.
Quyoshdan olib ziyo
Nordon g‘o‘ra olar ta‘m.
Chinordagi viqorda
Asrlar aks etadi.
Ochilgan gul-u yaproq
Go‘zallik yaratadi.

1-o‘quvchi: Jildiragan chashmalar

Zaminga go‘yo bir don
Oftob nurini elib,
Borki jonzod olar jon.
Orom uchun yaralgan
Yulduzli sokin tunlar.
Oy shu‘lasi taralgan
Toshlardan lola unar.
G‘ir- g‘ir esgan shabada
Mo‘jiza yaratadi.
Gullarni urib gulag
Xushbo‘y hid taratadi.

3-o‘quvchi: Kamalak jilosidan

Kapalaklar olgan rang.
Qushlarning nolasidan

Taralar ajib ohang.
Shunday ajib diyor bu,
Ta'rifiga til ojiz.
Muqaddas to'tiy o bu,
Ko'zlarga surtmoq joiz.
Bu aziz Turon yurtin
Temur ruhi qo'llaydi.
Tangrim o'zi madadkor,
Imon sari yo'llaydi.

2-o'quvchi: Bu kun yurtim boshiga

Qo'ngandir Humo qushi.
Dilida Olloh nomi
Chin farzanddir Yurtboshi.
Chunki istiqlol nuri
Yo'limizni yoritar.
Mustaqillik shuuri
Kelajak sari eltar.

1-o'quvchi: Mustaqillikni istab o'tdi qancha el-elat.

Ona tuprog'in qumsab bewatan chekdi kulfat.
Bir siqim tuprog'ini oltindan ziyod tutdi.
Dala-dasht gul bog'ini jannatga qiyos etdi.
Vatan deya yurtidan ayrildi ne-ne inson.
Sajdagohim seni deya yutdi laxta-laxta qon.

4-o'quvchi: Jahonda shunday yurt bor,

Bugun hamma biladi.
Yiroqdagi qon-qardosh
Yetmoqqa intiladi.
Xush keling, tavob aylang
Bir siqim tuprog'ini.

O'ziga bek xalqimning

Zalvorli bayrog'ini.

Olloh nazari tushgan

Muqaddas yurt bor bo'lsin.

Serhosil dala, bog'i

Noz-u ne'matga to'lsin.

5-o'quvchi: Sokin bo'lsin yulduzli

Oppoq oydin tunlari.

Nurli tongdan boshlansin

Osoyishta kunlari.

Shunday ulug' diyomi

Asraylik sevib dildan.

Vatan degan shiorni

Tushurmang aslo tildan.

Chunki Vatan bittadir.

Bittadir tug'ilgan yurt

Sut bilan kirib jonga

Chiqqach jon, bolar unut.

2-o'quvchi: Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. Vatan ona - tuproqdan boshlanadi. Vatanga muhabbat uning dalalari, qir-adirlari, tog'-u toshlari, sahrolariga bo'lgan muhabbatdan boshlanadi.

Sahna ko'rinishi:

Qadimda dushmanlar turk davlatining xoqoni O'g'iz xondan unga tegishli tashlandiq bir parcha ekin bitmaydigan yerni talab qilishadi.

Bobomiz taxtda o'tiradi.

Saroybon: Hazratim, huzuringizga Mirzoboshi tashrif buyurdilar, kirmoqqa izm so'raydilar.

Xoqon: Yo'llang.

Mirzoboshi: Assalomu alaykum, ulug' xoqon. Dushmanlaringiz elchi yuborib,

sarhadingizdagi tashlandiq, hosil bitmaydigan bir parcha yerni talab qilmoqdalar.

Xoqon (oʻrnidan turadi va): Vatan yolgʻiz bizning mulkimiz emas. Mozorda yotgan otalarimiz va endi tugʻilajak avlodlarimizning bu muborak tuproqda haqlari bordir. Vatandan ozgina bolsa ham yer bermakka hech bir kimsaning haqqi yoʻqdir, -deb javob beradilar.

Oʻqituvchi: Biz Vatanni sevmogʻni, uni asrab avaylashni dono bobolarimizdan oʻrganmogʻimiz kerak.

Savollar beriladi:

- Vatan tuygʻusi bilan yonib yashagan siymolarimizdan kimlami bilasiz?
- Alisher Navoiy, Mirzo Ulugʻbek, Bobur, Abu Ali ibn Sino, Al Buxoriy, Muqumiy, Furqat, Nodirabegim, Uvaysiy.

- Vatan nimaga qiyoslanadi?
- Dastlabki Vatanimiz nima ekan?
- Siz yashayotgan mamlakat nima deb nomlanadi?
- Nima uchun Vataningizni qadrlaysiz, sevasiz?
- Toshkent shahri nima uchun boshqa shaharlardan ajralib turadi?
- Oʻzbek tilimiz qachon “davlat tili” maqomini oldi?
- “Yurtim senga sheʼr bitdim bu kun” misrasini davom ettiring va kim yozganligini ayting.

- Odamlar bir-biri bilan savdo-sotiq qiladigan joyning nomi nima?
- “Mustaqillik” nima degani?
- Vatan nima?

Hamma birgalikda:

Vatan bu - tanamda oqayotgan qon!
Vatan bu - qalbimda joʻsh urgan vijdon!
Vatan bu - men yotgan oʻsha toy beshik!
Vatan bu - men oʻsgan ostona eshik!
Vatan bu - Ollohim bergan qatra jon!
Vatan bu - shu zamin, hur Oʻzbekiston!

.O‘QITUVCHI - ULUG‘ NOM, U MAGRUR JARANGLAYDI

(Ustozga ta'zim)

«1-oktabr - O‘qituvchi va murabbiylar kuni» bayrami

Birinchi oktabr - O‘qituvchilar va murabbiylar kuni bayramini o‘tkazish o‘zida kelayotgan yosh avlodni tarbiyalashda, xalqimizning ustoz murabbiylariga bo‘lgan munosabatlarining eng yaxshi namunalari misolida o‘qituvchi yoshlar, umuman, insonlar dunyoqarasini shakllantirishda katta ahamiyatga ega.

Maktab sahnasi did bilan bayramona bezatilgan. O‘qituvchi- ustoz haqida Hadisi sharifdan ko‘chirilgan satrlar, A.Jomiy, A.Navoiy kabi allomalar so‘zlari shior qilib osib qo‘yilgan. Davlat bayrog‘i ko‘rinarli joyda hilpirab turibdi.

«Qur‘oni Karim», «Hadisi sharif», «Qobusnoma», «Odobnoma», «Alifbe», «Ustoz muallim», «Odob saboqlari» va boshqa qadimiy hamda zamonaviy darslik va qo‘llanmalardan namunalari qo‘yilishi, fidoyi o‘qituvchilar suratlari, eng yaxshi dars konspektlari va sinfdan tashqari namunaviy tarbiyaviy soatlar ishlari bayonidan lavhalar, shuningdek, devoriy gazetalarning bayram sonlari ko‘rgazma sifatida namoyish etilishi; O‘zbekistonda «Davlat tili», «Ta‘lim to‘g‘risida»gi Qonun, «Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi» dan lavhalar o‘z aksini topishi; katta zalda bayram dasturxonini noz-u ne‘matlar bilan tuzalishi, o‘rindiqlar hozirlanishi; bayramga mahalla oqsoqollari, faxriy o‘qituvchi-murabbiylar, xalq ta‘limi, tuman hokimligi xodimlari, san‘atkorlar taklif etilishi, ota-onalar, a‘lochi o‘quvchilar ham ishtirok etishi; bayram zarur texnik va musiqiy asbob-uskunalari, boshlovchi, badiiy havaskorlar bilan ta‘minlanishi lozim.

«Navo» kuyi yoqimli ohangli eshitilib turibdi. Hamma shod-u xurram. Bayramona orastalik hukm surmoqda. Sahnaga bayram tantanasini olib boruvchi milliy liboslardagi o‘g‘il va qizlar kirib keladi.

1- boshlovchi: Qo‘lim ko‘ksimdadir, ustozlar assalomi

Niyatim nurdek pok, tinch bo‘ling demak.

Shirin so‘z erur, ko‘pdir xushkalom,

Lekin salom so‘zi baridan bo‘lak!

2-boshlovchi: Insonning insonga salom bergani,

Tinch oqsin degani, notinch bu hayot.

Salomdan boshlanur shu tichlik har kun,

Salomim dillarga baxsh etur ziyo!

1- boshlovchi: Assalom-u alaykum, aziz mehmonlar, qadrli zahmatkash, ziyokor ustozlar va muhtaram ota-onalar! Bugungi «O‘qituvchi - ulug‘ nom, u mag‘rur jaranglaydi» deb ataluvchi tantanamizga xush kelibsizlar!

2- boshlovchi: Bugun o‘lkamizda to‘y-tantana, ustozlar bayrami. Ustoz-u muallim, u fidoyi inson. O‘qituvchi - ulug‘ nom, u mag‘rur jaranglaydi. Shu birgina so‘z zamirida olam-olam ma'no, olam-olam mehnat bor. O‘qituvchi sofdil, kamtarin, ma'naviy boy, axloqda pok insondir.

Ular poylariga guldastalar sochsak, doimo hurmatlarini ado etib ardoqlasak arziydi, chunki ustozlar butun kuchlarini aql-idroklarini, bilim va zehnlarni, qalb qo‘ri-yu sehrlarini biz shogirdlariga baxshida etgan zahmatkash insonlardir. Ular bizlarga oq qorani, yaxshi-yu yomonni tanitib, jajji qo‘llarimizga ilk bor qalam tutqazib, “Ona”, «Ota», «Vatan», «Baxt», «Saodat» kabi so‘zlarni yozishga o‘rgatgan buyuk zotdirlar.

1- boshlovchi: Sizning ta'limingiz olmagan kim bor?

Siz-ku yuraklarda ilk ziyo yoqqan.

Olimmi, shoirmi va yo san'atkor,

Ilk bor sizga ustoz deb boqqan.

2- boshlovchi: Ustozlar tog‘ erur, ustozlar-zamin,

Ko‘ksida uyg‘otar quyosh lolasin.

Har lahza ulug‘lab ezgulik nomin,

Saodatga eltar odam bolasin.

(Qo‘shiq ijro etiladi. Sahnaga pir-u ustozlar (ramziy ma'noda) Abdurahmon Jomiy va Alisher Navoiy kirib keladilar. Ularning ustozlarni ulug‘lash haqidagi

o'gitlaridan izhor etadilar).

Abdurahmon Jomiy: Bismillohir rahmonir rahim... Aziz farzandlarim, jigarbandlarim tinglang, eshiting! Har bir avlod o'z jamiyatini ustoz-muallimsiz tasavvur eta olmaydi. Hayotning go'zalligi, farovonligi, obodligi, qolaversa, istiqlolingiz ravnaqi muallim mehnati bilandir. Shuning uchun men bugun ham:

Jahonda bo'lmasa muallim agar,

Hayot ham bo'lmasdi bu qadar go'zal, -

deb baralla ayta olaman (ta'zim bajo keltiradi).

Alisher Navoiy: Ustoz Mavlono Abdurahmon Jomiy lutf aylaganlari kabi olamni ilm yoritadi, shuning uchun kamina ham:

Turk nazmida chu tortib men olam,

Ayladim ul mamlakatni yakqalam, - deyman.

Ilmni, odobni ustoz-muallimlar ko'p mashaqqatlar, fidoyi mehnatlari evaziga in'om eturlar. Sizlar ular e'zozini, hurmatini doimo bajo keltirib ardoqlashingiz lozimdir. Ular mehnati siz uchun behisob ko'pdir. Shuning uchun men sizlarga bugun ham:

Haq yo'lda kim senga bir harf o'qitmish ranj ila,

Aylamak bo'lmas ado aning haqqin ming ganj ila, - deya nasihat qilurman.

(“Cho'li iroq” kuyi chalinadi. Allomalar yoqimli kuy sadolari ostida asta-sekin paslga odamlar orasiga tushib o'tiradilar).

Sahnaga ikkala boshlovchi chiqadi. Ikkala boshlovchi xitob bilan:

Kel, ey Jomiy, Navoiy xalq bilan birga

Umringiz nuri minglab asrga

Yetsin Vatan mangu faxrga, - deyishadi.

(«Munojot» qo'shig'I va raqsi ijro etiladi. A.Navoiy so'zi, xalq kuyi).

1-boshlovchi: Dono xalqimiz haqli ravishda «Ustoz otangdan ulug'» deydi. Biz shogirdlar ham bu iboraga amal qilamiz, siz mehribon ustozlarni doimo hurmat etamiz.

(«Ustoz otangdek ulug'» she'ri o'qiladi. P.Mo'min she'ri).

2-boshlovchi: Ustoz yo‘li porloqdir, ustoz yo‘li porloqdir, ustoz ko‘ngli xazina saxovatga to‘liqdir.

Ikkala boshlovchi: Yetsang ustoz qadriga, eling seni ardoqlar

Agar bilsang ustozing otang kabi ulug‘dir

Ulug‘dir u, onangdan ham ulug‘dir.

(Bobur g‘azali bilan boshlanuvchi «Yaxshilik» qo‘shig‘i ijro etiladi).

1- boshlovchi: Tinglang Abdurahmon Jomiy tilidan.

2- boshlovchi: Barcha shogirdlarning ustozga dil izhori.

(Sahnada ertakchi chol va ikki qadimgi zamon tolibi ilmi paydo bo‘lishadi).

Ular ota va ustoz haqida fikr yuritishadi.

Ertakchi chol:

Shunday edi doim - bilim tavoze,

Ustoz ta'limidan yashnaydi orzu.

Bir kishi dedikim: «Bunda ne sir bor?»

Otadan ustozga ta'ziming bisyor.

I - o‘quvchi: Dedi: U qarshimda suv bilan loy (u - ustoz, bu - ota).

2 - o‘quvchi: Dedi: Bunisi jon dilim, o‘stirdi doim.

1- o‘quvchi: Dedi: Bundan tanam bo‘ldi jonimga mehmon.

2- o‘quvchi: Dedi: Undan odamiylik topdi ushbu jon.

1- o‘quvchi: Dedi: Bunda gapirmoqda, tegdi til zabon.

2- o‘quvchi: Dedi: Unda so‘zda bo‘ldi bahodirga kom.

1- o‘quvchi: Dedi: Yo‘qlik olamidin olib keldi bu.

2- o‘quvchi: Dedi: Borliqqa qadamni qo‘ydirdi u.

Ikkala boshlovchi: Shuning uchun ulug‘dir otadek ustoz (2 marta takrorlanadi).

(Qaro ko‘zim ashulasi ijro etiladi. A.Navoiy so‘zi, xalq kuyi).

Bir ozdan so‘ng yoqimli kuy sadosi ostida sahnada Bahovuddin Naqshband va Abdulla Avloniy timsolidagi o‘quvchilar paydo bo‘lishadi.

Bahovuddin Naqshband: Aziz jigargo'shalarim, ustozlar! Inshoolloh yaratganga shukrlar bo'lsinkim, sizlar bilan diydor ko'rishib turibman. Qadim-qadimdan yurtiga, vataniga muhabbat insonparvarlik tuyg'ulari xalqimizning qon-qoniga singib ketgan qadriyatdir. Bu kabi u)ug' vazifa siz murabbiy ustozlarga yuklatilgan ekan, mening qo'yidagi ta'limotimga amal qilsangiz inshoolloh murodga yetursiz.

Dil ba yoru dast ba kor. Demak dil xudo uchun, qo'l esa ish uchun boisa sizlarni doimo Olloh o'z panohida asraydi, o'z orzu umidingizga etkazadi. (*ta'zim qiladi*)

Abdulla Avloniy: Azizlarim! Davr sizdan ko'p mehnatni, fidoiylkni talab qilmoqda. Shuning uchun mening o'gitlarimga quloq bering:

«Tarbiya bizlar uchun yo hayot - yo mamot, yo najot - yohalokat, yo saodat - yo falokatdir. Shunday ekan milliy mafkurani ongingizga singdiruvchi amaliy tarbiyani yo'lga qo'yish jamiyatimizning sog'lom muhitini saqlash bilan barobar ekanini anglashingiz darkor. Ana shunda ulkan maqsadingiz yo'lida buyuk ustozlar o'gitlari sizlarga madadkor bo'lsin. (*ta'zim qiladi*) (*Ular ham pastga odamlar orasiga o' tiradilar*). Kuy va qo'shiq ijro etiladi. Sahnaga bir guruh o'quvchilar chiqib, o'z dil so'zlarini she'r bilan izhor etadilar.

1- o'quvchi: Shafqat ham, mehr ham qalbingizda but.

Na ranju na xorim

Sizning qarshingizda saqlaydi sukut.

Oltmishga kirsa ham shogird-u bolalar.

2- o'quvchi: Siz mo'jaz yurakda yo'qolgan yog'du

Oqibat quyoshdek socha olar nur

Buyuklar haqqiga qasamyod gap bu

Sizdan boshlanadi asli tafakkur.

3- o'quvchi: Olamda ko'p erur muborak onlar

Tabarruk zotlar ham garchand ko'p erur

Sizgadir ilk rahmat, aziz insonlar
Mehribon ustozlar, sizga tashakkur!

4- o‘quvchi: Qo‘lingizga tutib guldasta

Sizga uzoq umr tilaymiz

She'rdan tuzib jonli guldasta

Qo‘shiq qilib dildan kuylaymiz.

(O‘quvchilur qo‘shiq ijro etadilar).

Ikkala boshlovchi: Sizga ming tahsin, ta'zim

Aziz inson muallim!

(Egilib ta'zim qiladilar).

Qizlar guruhi «Tanovar» xalq kuyiga raqsga tushadilar.

Mahalla oqsoqoli:

Bismillohir rahmonir rahim...

Muhtaram ustozlar, aziz farzandlarim! Dunyoda shunday kasb egalari borki, ular doim elni, yurtni, o‘z shogirdini o‘ylaydilar. Ular muallimlardir. Muallimmo‘tabar inson. Zero, ustoz - ota-ona kabi aziz va mukarram. Ana shu muqaddas insonlarning barchasini bugungi ulug‘ ayyomlari bilan qutlayman. Chinor daraxtining umri boqiydir. Men ustozlarni chinorga qiyos qilib, ular umrining boqiy bo‘lishini tilayman. Sizlarni mashaqqatli, shu bilan birga sharaflil faoliyatingizga omad yor, madadkor bo‘lsin!

(Doirachilar chiqishi bo‘ladi).

1-boshlovchi: Ustozlar haqida qancha gapirsak oz. «O‘qituvchi ulug‘ nom, u mag‘rur jaranglaydi» deb qoralanuvchi bayramimizga yakun yasar ekanmiz, yana shunday deymiz.

Ikkala boshlovchi:

Rost aytsak o‘zingsan eng avval daxo

Sen hayot gashtida duru bebaho

Ulug‘ ayyomingda qutlov kalom bu

Shogirdlar nomidan qutlug¹ salom bu.

Sahnada yana Jomiy, Navoiy, Naqshband, Avloniy siymolari namoyon boladi. Muhtaram muallimlar, biz sizlaming mehnatingizdan minnatormiz. Aziz dilbandlarimiz, ustozlar o'g'itlari, pand-u nasihatlarini zinhor yodingizdan chiqarmangiz. Sizlaming ezgu ishlaringizga Ollohning o'zi madadkor bo'lsin. Ulug' ayyomingiz qutlug' bo'lsin, ulug' ustozlar!

Barcha allomalar: Ilohi omin, - deb fotiha o'qiydilar va sahnadan chiqib ketadilar.

Ikkala boshlovchi:

Rost aytsak, o'zingsan eng avval daho,

Sen hayot gashtida durru bebaho.

Ulug' ayyomingda qutlov kalom bu

Shogirdlar nomidan qutlug' salom bu.

Bayramingiz muborak bo'lsin, aziz ustozlar, - deb yoqimli kuyga raqsga tushadilar.

**«O'ZBEK TILI – DAVLAT TILI»
mavzudagi bayramning ishlanmasi**

Boshlovchi o'quvchi qatnashchilarga bu shodiyonaning mazmuni haqida tushuncha bergach, bolalar o'zbek tiliga doir she'rni xor bo'lib aytadilar. Bolalar birin-ketin she'r va qo'shiqlarni aytadilar.

O'zbek tili onam tili,

Jondan suygan otam tili

Urug'-aymoq momom tili,

Yashab o'tgan bobom tili.

Davlat tili bo'lgan tilim

Quvonchlarga to'ldi dilim.

Xonaga «**O'zbek tili**» kitobi ko'targan bola kirib keladi:

- Assalomu alaykum, bilimga chanqoq bolalar! Sizlar meni 1-, 2-, 3 - sinflarda

avaylab saqlab, bilimni qunt bilan egalladingiz. Sizlar o'qituvchingiz yordamida yaxshi yozishga, tovushlarni to'g'ri talaffuz etishga harflardan bug'in, bug'inlardan so'z, so'zlardan esa gap tuzishga o'rganib oldingiz. 3-sinfda esa «So'z turkumlari»ni o'rgandingiz. Hozir yosh do'stlarimizning olgan bilimlarini qanday egallaganliklarini o'z ko'zingiz bilan ko'rasiz.

O'quvchi: Har doim orzu istak,
Yurtga chin farzand bo'lsak.
Bo'lsa qancha ko'p tilak,
Buning chun o'qish kerak.

O'quvchi: Qilsam ko'klarga parvoz
Albat bo'lar juda soz
Barcha bo'lib jo'r ovoz
Vatanni kuylash kerak.

O'quvchi: Men maktabga shoshildim
Ilmu hunar olishga.
O'qituvchim so'zlarin
Dilga joylab qolishga.

O'quvchi: Biz maktabga qaytib yana
Muallimlarni siyladik.
Savol berib, savol berib
Ustozlarni qiynadik.

Sinf doshlarim Ozoda

Savol yog'dirdi rosa.

Kim berar bizga bilim

Muallimlar qarib qolsa.

O'quvchi: Boltaboyev Teshaboy
Savoding sal chala-mi?
Yozolmaysan to'g'rilab
Biliming dabdalami?

«Kimning xati chiroyli» qo‘shig‘i ijro etiladi.

Boshlovchi: Endi navbat husnixat, unli harflar, tinish belgilariga.

Sahna ko‘rinishi

Husnixat: Husnixat derlar meni

Kimki chiroyli yozsa

Biling shuni do‘stlarim

Maqtayman uni rosa.

Alfavit: Harflarim bir kam o‘ttiz

Tovushlarim ham shuncha

Bizlarni der unli-undosh

Alifboda gul va g‘uncha.

Unli harf: Bizni biling oltovlonmiz

Tetik bardam lo‘nda harf

Undoshlardir qolganlari

So‘zlar tuzamiz saf-saf.

Undosh harf: Jarangli va jarangsiz

Tovush derlar bizlarni

«Jim», «Kim» deya o‘qilsa

Lol qilamiz sizlarni.

Nuqta: Shahlo kitob o‘qidi

Ashula aytdi G‘ulom

Bular darak gap bo‘lar

Nuqta qo‘ygin Yoqutoy.

So‘roq: Shaklim o‘xshar o‘roqqa

Kimni tutay so‘roqqa

O‘qidingmi kitobni?

Shoshil ilm olmoqqa.

Undov: Hayajonsiz yo‘q bayram

Boyman sevinchga biram

Chaqiraman undayman

Soʻzlarimda yoʻq gʻirrom.

Salom: Sogʻliq boʻladi salom

Keltirar u hayajon.

Salom deyishni biroq

Unutmagin oʻrtogʻjon.

Odobning avvali salom, odob salomdan boshlanadi. Shuning uchun har doim oʻzimizdan kattalarga salom beramiz. Yurganda yoʻl oʻtirganda joy beramiz.

Boshlovchi: Davraga chiqing endi

Soʻzlarning siz turkumi

Soʻzlangizlar birma- bir

Oltovingiz sherdami?

Ot: Predmetning nomiman

Deyishadi meni ot

Soʻroqlami kim? nima?

Men bilan koʻngillar shod.

Kitob daftar, qalamman

Oʻzim sirli olamman.

Sifat: Predmetning belgisiman

Ranglarga toʻliq koʻrkman

Keng bepoyon Vatan tomon.

Latofatga qalbim makon.

Fe'l: Nomim deyishadi fe'l

Harakatim xilma-xil

Boʻlishli va bolishsizman

Uch zamonim bor meni

Bosh boʻlakman kesimman

Oʻz ishimni bilaman.

Son: Sonning asli nomini

Predmet son sanog'ini

Gohida tartibini

Anglataman barini.

Olmosh: Men olmoshman men olmosh

Sen, u, ham menga yo'ldosh

Ot, sifat, son o'rnida

Meni qo'llang sinfdosh.

Boshlovchi: Bildingizmi birin-birin

Hech qolmadi sir yashirin

Hammangizga ofarin.

Qo'shiq va raqslar ijro etiladi.

KONSTITUTSIYA - BAXTIMIZ QOMUSI

Boshlovchi: *Qo'lim ko'ksimdadir, do'stlar, assalom,*

Niyatim nurdek pok, tinch bo'ling demak.

Shirin so'z ko'p erur, ko'pdir xush kalom,

Lekin salom so'zi baridan bo'lak.

Qomus: - Assalomu alaykum hurmatli, aziz ustozlar va o'quvchilar. Meni tanidingizmi?

O'quvchilar: Ha, O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi.

O'quvchi: O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasining 12-chaqiriq O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining 11-sessiyasida 1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan. Mustaqil O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi 6 bo'lim, 26 bob, 128 moddadan iborat.

Qomus: Qani, bolajonlar, men savol bersam, siz javob bera olasizmi? Biz qayerda yashaymiz? Ona Vatanimiz qayer?

O'quvchilar: Bizning davlatimizning nomi O'zbekiston deb ataladi.

O'quvchi: O'zbekiston - suveren demokratik Respublika. Davlatning

O‘zbekiston Respublikasi va O‘zbekiston degan nomlari bir ma’noni anglatadi.
(O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi 1 -modda)

**(Erkin Vohidovning “O‘zbekim” she’ri bir o‘quvchi tomonidan kuyga
solib kuylanadi)**

Tarixingdir ming asrlar ichra pinhon, o‘zbekim,
Sehga tengdosh Pomir-u Oqsoch Tiyonshon, o‘zbekim.
So‘ylasin Afrosiyob-u So‘ylasin O‘rxun xati.
Ko‘hna tarix shodasida, bitta majon, o‘zbekim.

Al-Beruniy, al-Xorazmiy, Al-Farob avlodidan,
Asli nasli balki O‘zluk, balki Tarxon, o‘zbekim.
Tuzdi-yu Mirzo Ulug‘bek, Ko‘ragoniy jadvalin.
Sirli osmon toqiga ilk, qo‘ydi Narvon, o‘zbekim.
Mir Alisher na’rasiga aks sado berdi jahon.
She’riyat mulkida bo‘ldi shoh-u sulton, o‘zbekim.
Mirza Bobur sen, fig‘oning, soldi olam uzra o‘t.
Shoh Mashrab qoni senda, urdi tug‘yon, o‘zbekim.

Menga Pushkin bir jahon-u, menga Bayron bir jahon.
Lek Navoiydek bobom bor, ko‘ksim osmon, o‘zbekim.
Qayga bormay, boshda do‘ppim, shuhratim, qadrim buyuk.
Olam uzra nomi ketgan, O‘zbekiston, o‘zbekim.

O‘quvchi: Vatan - bu butun olam, tabiat. Vatan - bu charaqlagan quyosh,
bog‘- u bo‘stonlar, chamanzorlar, shirin mevalari, shirmon nonlari bilan dunyoda
yagona bo‘lgan O‘zbekistonimizdir.

O‘quvchi: 1991-yil 31-avgust kuni O‘zbekiston ozod, mustaqil Respublika deb
e’lon qilindi. O‘zbekiston davlati o‘z Konstitutsiyasiga, momo yeriga, chegarasiga,
davlatni boshqarish organlariga, davlat tiliga, davlat ramzlari - bayrog‘i, gerbi,
madhiyasiga, milliy valyutasi so‘mga, armiyasiga va boshqa ko‘plab ko‘plab
boyliklariga to‘liq ega bo‘ldi.

O‘quvchi: O‘zbekiston Respublikasi qonun bilan tasdiqlanadigan o‘z davlat

ramzlari bayrog‘i, gerbi, madhiyasiga ega. (O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 5-modda)

O‘quvchi: Mustaqil yurt deb atar

Yer yuzining bayrog‘i,

Bizga juda mo‘tabar

O‘zbekiston bayrog‘i.

O‘zbekiston Respublikasining Davlat bayrog‘i Oliy Kengashining 7-sessiyasida 1991-yil 18-noyabr kuni tasdiqlangan.

Bayroq. Bayrog‘imda moviy rang

Samodan berar darak.

Oq rangida doimo

Yaxshilikdir mushtarak.

Yashil rangi hayotdir,

Ham yashnagan tabiat.

Qip-qizil chizig‘ida

Yashnagay yaxshi niyat.

Osmon to‘layulduzlar

Bayrog‘imizda belgi.

Oy istiqlol nishoni

Mustaqillikka belgi.

O‘quvchi: O‘zbekiston Respublikasining davlat gerbi O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining 10-sessiyasida 1992-yil 2-iyul kuni tasdiqlandi.

Gerb. Tamg‘ang borki ona yurt.

O‘zliging bor, o‘zing bor.

O‘z tilingda yangragan

Dunyo tinglar so‘zing bor.

Gerbimizda tog‘lar bor,

Daryolar bor, bog‘lar bor,

O‘ng tomoni bug‘doyzor,

So‘l tomoni paxtazor.
Chambarakka o‘ralgan
Vodiy uzra quyosh bor.
Hurligimizning ramzi
Xumo degan qushi bor.
Bayrog‘i bor, gerbi bor,
Erksevar O‘zbekiston.

O‘quvchi: O‘zbekiston Respublikasining Davlat madhiyasi 1992-yil 10-dekabrda qabul qilingan. Madhiya - lotincha “Gimn” so‘zidan kelib chiqib, tantana ashulasi ma’nosini bildiradi. Respublikamiz madhiyasining so‘zlarini O‘zbekiston xalq shoiri Abdulla Oripov yozgan, musiqasini O‘zbekiston xalq artisti Mutal Burhonov bastalagan.

O‘quvchi: Har sahar yangragan Ulug‘ Madhiyam.

Har satri hikmatga To‘liq Madhiyam.

Eng go‘zal qo‘shig‘i Ozod elimning.

Muqaddas Madhiyam, qutlug‘ Madhiyam.

O‘quvchi: Milliy valyutamiz - So‘m deb nomlanadi. 1, 3, 5, 10, 25, 50, 100, 200, 500, 1000 - so‘mliklar. Va 1, 5, 10, 25, 50 tiyin - so‘m tangalari muomalada qo‘llanilmoqda.

O‘quvchi: 14-yanvar - O‘zbekiston Respublikasining Qurolli Kuchlari kuni deb belgilangan. O‘zbekiston Respublikasi o‘z xavfsizligini ta’minlash uchun yetarli darajada qurolli kuchlariga ega.

O‘quvchi: “O‘zbekiston posbonlari” she’rini ifodali o‘qiydi

Botirlami kuylab kelgan,

Elning ertak, dostonlari.

Har so‘zini bilar dildan,

O‘zbekiston posbonlari,

O‘zbekiston posbonlari!

O‘quvchi: Bilar yurtning shoni bo‘lak,

Bo‘lak yer-u osmonlari,
Sadoqatli, chin dovyurak,
O‘zbekiston posbonlari,
O‘zbekiston posbonlari!

O‘quvchi: Jasurlikda yo‘qdir taraf,
Farzandim der, sarbonlari,
Xizmat qilish deydi sharaf
O‘zbekiston posbonlari,
O‘zbekiston posbonlari!

O‘quvchi: Yigitmisan, yigit bari,
Omon bo‘lsin tan, jonlari,
yomonlikdan yashar nari
O‘zbekiston posbonlari,
O‘zbekiston posbonlari!

**Barcha o‘quvchilar jo‘rlikda “Hech kimga bermaymiz seni, O‘zbekiston”
qo‘shig‘ini kuylaydilar**

Boshlovchi: O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka ega bo‘lishi bilan xalqimizga munosib bayram kunlari qonunlashtirilib qo‘yildi va bu kunlarda butun O‘zbekiston xalqi bayram shodiycnasida bo‘ladi.

O‘quvchi: *1-yanvar - Yangi yil .*

O‘quvchi: *8-mart - Xalqaro xotin-qizlar kuni.*

O‘quvchi: *21-mart - Navro‘z bayrami*

O‘quvchi: *9-may - Xotira va qadrlash kuni.*

O‘quvchi: *1-sentabr- Mustaqillik kuni.*

O‘quvchi: *1-oktabr - O‘qituvchilar va murabbiylar kuni.*

O‘quvchi: *8-dekabr — Konstitutsiya kuni.*

O‘quvchi: *Ramazon hayiti.*

O‘quvchi: *Qurbon hayiti.*

Boshlovchi: O‘zbekiston Respublikasining Oliy Majlisi oliy davlat vakillik

organi bo‘lib, qonun chiqaruvchi hokimiyatni amalga oshiradi. (O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 76-moddasi)

Boshlovchi: O‘zbekiston Respublikasining Prezidenti O‘zbekiston Respublikasida davlat ijro etuvchi hokimiyat boshlig‘idir. (O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 89-moddasi)

Boshlovchi: O‘zbekistonda davlat rahbari Prezident hisoblanadi. Mamlakatimizda Prezident lavozimi 1990-yil 24-martda joriy etilgan va mustaqillikka erishganimizdan so‘ng 1991-yil 29-dekabrda Islom Abdug‘aniyevich Karimov O‘zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti etib saylandi.

Boshlovchi: O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A.Karimovning so‘zlari:

O‘quvchi: *Bolalarimiz bizdan ko‘ra aqlli, sog‘lom va baxtli boiishi kerak.*

O‘quvchi: *Bolalar bizning kelajagimiz.*

O‘quvchi: *Sog‘lom avlod, soglom kelajak.*

Boshlovchi: O‘zbekiston Respublikasining poytaxti - Toshkent shahri (6-modda).

Poytaxt shahar bosh shahar

Oadim tuproq Shosh shahar

Gullar shahri, gul shahri

Quyoshga sirdosh shahar

Sen tinchlik qo‘ng‘irog‘i

Sen ozodlik kuyisan

Sen mehming o‘chog‘i

Sen oftobning uyisan!

Boshlovchi: O‘zbekiston Respublikasining davlat tili - O‘zbek tilidir (4-modda).

Ona tilim “bobom tili” - bu til eng qadimgi tillardan, buyuk bobolarimiz Alisher Navoiy, Muqimiy, Furqat, Avaz O‘tar o‘gii o‘z ijodlarini o‘zbek tilida bayon etishgan.

Qomus: Qani, bolalar haqida qanday huquqlarni bilasiz?

O‘quvchi: Bolalar dam olish, o‘ynash, madaniy va badiiy tadbirlarda ishtirok etish huquqiga egalar. (31 -modda)

O‘quvchi: Bolalar ma’lumot olish huquq’iga egalar. (28-modda)

O‘quvchi: Har bir bola o‘z ismiga, millatiga ega bo‘lish hamda o‘z ota-onasini bilish va ulaming vasiyligi huquqlariga ega. (7-modda)

O‘quvchi: Har kim bilim olish huquqiga egadir (41-modda)

O‘quvchi: Bolalar har qanday zo‘ravonlikdan himoyalangan bo‘lishlari shart (19- modda).

Qomus: Qani endi ota-ona haqidagi huquqlarni bilasizmi?

O‘quvchi: Voyaga yetgan, mehnatga layoqatli farzandlar o‘z ota-onalari haqida g‘amxo‘rlik qilishga majburdirlar. (66-modda).

O‘quvchi: “Onalar” she’rini ifodali o‘qiydi

Siz oromijon ekansiz,

Farzandga darmon ekansiz,

Bir tan-u, bir jon ekansiz,

G‘amxo‘rimiz siz - onalar,

Qalb qo‘rimiz siz - onalar,

Qalbimizda mehringiz bor,

Mehri giyo sehringiz bor.

Baxtimizga ona - siz bor.

G‘amxo‘rimiz siz - onalar,

Qalb qo‘rimiz siz - onalar,

O‘quvchi: Ota-onalar bolalar tarbiyasi uchun birgalikda mas’uliyatlidirlar va bunda davlat ularni qo‘llab-quvvatlashi va yordam berishi zarur (18-modda).

Boshlovchi: "Ota-ona duosi" she’rini ifodali o‘qiydi.

Olmasam gar ko‘nglim to‘lmas

Ota-onam duosini.

Olmasam gar yo‘lim bo‘lmas,

Ota-onam duosini.

Qayda bo‘lmay yo‘qlagayman,
Mehrim saqlab saqlagayman.
Axir, qanday oqlagayman,
Ota-onam duosini.

Tadbir yakunida qo‘shiq va raqslar tashkil etiladi.

“MARDLAR QO‘RIQLAYDI VATANNI”

1- o‘quvchi: Davlatimiz madhiyasini jo‘r bo‘lishib kuylaymiz.

Yosh bo‘lsak ham Vatanimiz kelajagini o‘ylaymiz.

Biznikidir yer-u osmon, biznikidir keng jahon,

Mustaqil yurt bag‘rida biz, ulg‘ayamiz tinch, omon.

(Barcha o‘rnidan turadi, jo‘r ovozda O‘zbekiston madhiyasi ijro etiladi).

Serquyosh, hur o‘lkam, elga baxt, najot.

Sen o‘zing do‘stlarga yo‘ldosh, mehribon!

Yashnagay to abad ilm-u fan, ijod,

Shuhrating porlasin toki bor jahon!

Oltin bu vodiylar - jon O‘zbekiston,

Ajdodlar mardona ruhi senga yor!

Ulug‘ xalq qudrati jo‘sh urgan zamon

Olamni mahliyo aylagan diyor! ...

1-o‘quvchi: “**Mustaqillik**” she’ri.

Mustaqillik bayrog‘i qopladi yer-u ko‘kni.

Dunyoda tinchlik uchun egalladim yer-u ko‘kni.

Madhiyangiz e‘zozlab, men yolladim tabrikni.

Qabul eting azizlar, g‘alabangiz muborak.

2-o‘quvchi: Vatanimizni, erk va ozodligimizni har qanday yovdan bugun muhofaza etayotgan askar-u zobitlar o‘rnini ertaga biz egallaymiz. Chunki, Bosh qomusimizda Vatan uchun harbiy xizmatni o‘tash har bir yigitning fuqarolik burchi

ekanligi belgilab qo'yilgan.

1- o'quvchi: Ushbu burchni sharaf bilan ado etmoqlik uchun ayni shu damdan boshlab biz sog'lom, baquvvat, kuchli, dovyurak, vatanparvar, xalqiga sadoqatli bo'lish kabi sifatlarni o'zimizga singdirishimiz zarur.

2- o'quvchi: **“Chegarachi” she’ri.**

Chegarada turaman Qo'limga miltiq olib.

Yuraginga botirlik Mardlik hissini solib.

3- o'quvchi: O'zbekiston Qurolli Kuchlari quruqlikdagi qo'shinlari, maxsus va muhandislik-qurilish qo'shinlari hamda milliy gvardiyadan iborat.

(Ekranida slaydlar namoyishi.)

4-o'quvchi: Shitir etsa tushgan barg,

Eshitaman shu zamon.

Qancha ayyor bo'lmasin,

Yovga bermayman omon.

5- o'quvchi: Ashula: “Vatan yagonadir, Vatan bittadir.”

6- o'quvchi: Dermishlarki, qiz bola dunyoga kelsa, xona-yu hovli, tandir-u o'choq suyunar ekan.

7- o'quvchi: O'g'il bola dunyoga kelsa, dala-yu bog', tog'-u tosh, sahro-yu sarhadlar bizni yashnatadi, qo'riqlaydi, deb yengil nafas olar ekan. Oллоhga shukronalar aytar ekan. Hozir biz davramizga Spitamen, Alpomish va Amir Temurni taklif etamiz. Ular kirib kelishadi.

Spitamen: Sug'diyona elida yunon-makedon bosqinchilariga qarshi ayovsiz kurashda boshchilik qildim. O'lkamizda yashovchi barcha kishilarni birlashtirdim. Hatto Iskandar mening jasur jangchi va mohir sarkardalarimga tan berdi.

Alpomish:

Ot chopsa gumburlar tog'ning darasi,

Maydonda bilinar mardning sarasi.

Meni bilsang Boysun Qo'ng'irotda og'asi,

Men bo'laman Boysun Qo'ng'irotda to'rasi.

Amir Temur: Bolalarim, siz buyuk xalq vorislarisiz. Biz sizga ajdodlarimiz hoki yotgan muqaddas tuproqni ko‘zingizga to‘tiyo qilib avaylab asrab, bobolaringiz ishlarini davomchilari bo‘lishingizni tilayman.

8- o‘quvchi: Alpomishning she’ri.

O‘zbekiston Alpomishi.

Sohibqiron Temuri.

Yurt tuzamoq doim ishi.

Erkka qanot g‘ururi.

9- o‘quvchi: Qadimdan o‘g‘lonlar Vatan himoyachilari el-yurtning suyangan tog‘i bo‘lib, ko‘ngil orzularini Vatanga fido etganlar.

10- o‘quvchi: Sherdil va o‘tyurak, alpqomat o‘g‘lonlarimiz - Vatan ko‘rki, faxri, millatimiz kelajagi dedik. Azizlar, mana shunday ulug‘ ayyom kunlarida o‘zga yurtga shahid bo‘lgan akalarimizni ham eslab qo‘yish burchimizdir.

11- o‘quvchi: Yurtim ko‘nglingdek osmonlaring bor,

Aytsam ado bo‘lmas armonlaring bor.

O‘tmishingizni eslab og‘riydi jonim,

Ko‘ksing to‘la shahid o‘g‘lonlaring bor.

12- o‘quvchi: Farzand dog‘i kuydirdi, kuygan sari.

Ko‘z o‘ngimdan ketmas sira diydorlari.

Onaizori tilab olgan bahodirlar

Afg‘on qirlarida qolgan bahodirlar.

13- o‘quvchi: Urush tufayli halok bo‘lgan jigarlarimiz xotirasi qalbimizda bir umr saqlanib qoladi.

14- o‘quvchi: Bundan keyin onalarimiz hech qachon ko‘z yoshi to‘kmasinlar, dunyomiz tinch bo‘lsin.

15- o‘quvchi: Haqiqatdan ham, “Yigit omon bo‘lsa xaf-u xatar yo‘q, yigit omon bo‘lsa elning ko‘ngli to‘q” deydilar.

16- o‘quvchi: Ha, azizlar, Vatan posbonlari doimo omon, sergak va hushyor bo‘lishsin. Zamin uzra doimo quyosh charaqlab tursin.

17- o‘quvchi: Mushkul og‘ir damlarda qalqon bo‘ldi o‘zbek ham.
Qonsiragan dushmanga qopqon bo‘ldi o‘zbek ham.
Himoyachi do‘stlarga non, tuz berdi o‘zbekim.
Xalqlarga baxt keltirgan g‘alabangiz muborak.

18- o‘quvchi: Humolar tiladim senga tangridan,
Endi qayg‘u ko‘rmay quvongin, Vatan.
Yuzing yorug‘ chiqdi xorlik jangidan,
Faqat bizga inon, inongil, Vatan.

Boshlovchi: Shu bilan Vatan himoyachilari kuniga bag‘ishlangan “Mardlar qo‘riqlaydi Vatanni” mavzusidagi tadbirimiz tugadi, e‘tiboringiz uchun rahmat.

8-MART - XALQARO XOTIN-QIZLAR BAYRAMI

tadbir ssenariysi

O‘qituvchi: Sizga ta‘zim, salomimiz, eng avvalo, yaxshilar.

Xush kelibsiz bosh ustida, Ming marhabo yaxshilar.

Assalom-u alaykum, mehribon ota-onalar, zahmatkash, ziyokor o‘qituvchilar hamda mana shu yerga tashrif buyurgan barcha aziz mehmonlar. Avvalambor, barchangizga xush kelibsiz deymiz! Bayramni boshlashdan oldin, shu yerga kelgan barcha opa-singillarimizni, onajonlarimizni ulug‘ ayyomlari bilan chin dildan qutlaymiz.

Muborak ayyomingiz, dillar quvonchga to‘lsin,

Onajonlar, bayramingiz sizlarga qutlug‘ bo‘lsin.

O‘quvchi: Assalom, ahli musulmon,

O‘zbekim farzandlari

Kechamiz mehmonlari.

Shu elning dilbandlari

O‘quvchi: Assalom bilim fidosi,

Ziyokor ustozlarga.

Mehr bilan ta'lim bergan

Ustozlarga assalom.

O'quvchi: Assalom ushbu sinfning,

Gulgun o'n besh qizidan.

Assalom besh yigit-u,

Alpomish qora ko'zidan.

O'quvchi: Assalomu alaykum, ey qalbi sahovatga to'la mehri daryo ustozlar.

O'quvchi: Assalomu alaykum, hurmat va ehtirom ila ushbu dargohga tashrif buyurgan ota-onalar va mehmonlar.

O'quvchi: Xush kelibsiz, mehmonlar,

Chin ko'ngildan assalom.

Xush kelibsiz yana bir bor,

Sizgadir shirin kalom.

O'quvchi: Xush kelibsiz mehmonlar,

Bizning quvnoq davraga.

Tayyorlagan dasturimiz,

Sizlar uchun havola.

O'quvchi: Aziz mehmonlar, bugun biz munis buvijonlarimiz, mehribon onajonlarimiz, go'zal opa-singillarimizning 8 mart - Xotin-qizlar bayrami bilan muborakbod etamiz. Tabrigimizni qabul qiling, aziz onajonlar. Sizni ta'riflash uchun dil so'zi-yu, qalam kuchi ojizdir.

O'quvchi: Onajonginam! Bir parcha etni avaylab, e'zozlab, ardoqlab katta qilgan, hayot bergan ona. Axir tonggacha ko'z yummasdan, bedor chiqqan siz emasmi? Beshigimizni quchoqlab alla aytgan siz emasmi? Ana shu aytgan allalaringizni qayta-qayta eshitgim keladi.

O'quvchi: Istasang quyoshni olib beraman,

Nuridan payonoz solib beraman.

Qolgan umrimni ham senga beraman.

Yana bir marta ayt ona allangni.

O‘quvchi: Istasang ko‘zlarim nurini olgin,

Yo marjon tishlarim durini olgin.

Istasang qalbimni qo‘rini olgin,

Yana bir marta ayt ona allangni.

(Davraga qo‘g‘irchoq ko‘tarib bir o‘quvchi chiqadi va “Alla” qo‘shig‘ini kuylaydi).

O‘quvchi: Onamning alla aytganini eshitib, mening ham alla aytgim keladi.

Mehrim jo‘shib ketadi,

Onamning allasiga.

Qani endi har kim alia,

Aytsa edi bolasiga.

Men ham qo‘g‘irchog‘imga

Alla aytaman biroq,

Mehr bilan aytsam ham,

Uxlamaydi qo‘g‘irchoq.

O‘quvchi: Xalqimiz orasida shunday naql bor: “Ota-onangga, hatto kaftingda non pishirib bersang ham ularning qarzini uza olmaysan”. Shuning uchun dardkash onalar qadriga yetish, ular xizmatini astoydil ado etishimiz kerak.

Qarang har kun ertalab,

Beg‘amboy tur deymiz.

(Sahna ko‘rinishi)

Ona: - Azizjon o‘g‘lim, tur, tura qolgin. Maktaga kech qolayapsan.

Bola: - Aya, birpas uxlay.

Ona: - Turgin, bolam. Odamni juda qiynab yubording, kech qolmagin. Senga konfet beraman. Turgin, yuz so‘m pul ham beraman.

Bola: - Ikki yuz so‘m berasiz.

Ona: - Mayli, mana ikki yuz so‘m. Yuzingni yuvginda maktabga borgin endi.

O‘qituvchi: Mana hozir siz onasiga yordam berish o‘rniga uni qiynayotgan bolani ko‘rdingiz, endi buning aksini ko‘rasiz.

Bola: Assalomu alaykum, oyijon, yaxshi yotib turdingizmi?

Ona: Vaalaykum assalom, bolajonim, turdingmi? Rahmat! O‘zing yaxshi yotib, turdingmi?

Bola: Men bugun zo‘r tush ko‘rdim, oyijon.

Ona: Qanaqa tush ekan?

Bola: Tushimda sizga juda chiroyli ko‘ylak sovg‘a qilibman. Katta bo‘lsam, albatta, olib beraman.

Ona: Shuning uchun hozir yaxshi o‘qishing, mening aytganlarimni qilishing kerak.

Bola: Oyijon, mana bu sizga. Bayramingiz bilan.

Ona: Rahmat.

Bola: Oyijon, stol ustiga nonushta tayyorlab qo‘ydim. Choy ichib oling.

Ona: Yur, birga choy ichamiz.

Bola: Men choy ichib oldim. Endi maktabga boray.

Ona: Hali erta emasmi?

Bola: Yo‘q, o‘qishimni qaytarib olaman.

Ona: Kecha rosa ko‘p o‘qiding-ku.

Bola: Agar yaxshilab o‘qib bormasam, ustozim oldida uyaliq qoiaman. Iye, mana singlim ham turib qoldi. Sizni zeriktirmay turadi.

O‘quvchi:

Go‘zal yuzingizga, Sizga xizmat qilib,

Boqib to‘ymayman. Hech ham tolmayman.

Sizni hech vaqt, Qarzimni hech qachon

Xafa qilib qo‘ymayman. Uza olmayman.

O‘qituvchi: Dunyoda barcha zotlami ona yaratadi va tarbiyalaydi. Barcha buyuk zotlami ona voyaga yetkazgan.

Siz emasmi Navoiyning onasi,

Siz emasmi Amir Temur onasi?

Siz emasmi Ulug‘bek-u Bobur onasi?

Siz barcha buyuk zotlar onasi.

Sizga ta'zim, sizga ehtirom,

Sizga olqish, sizga sharaf-shon.

Samarqand shahrini eng qadimiy va navqiron shahar deb atashadi.

Donolar bir kun “Samarqand”ga savol berishibdi.

O‘quvchi: - Ey, qadimiy Samarqand, Navoiy va Ulug‘beklarni yaratgan sen emasmi?

Samarqand: Yo‘q-yo‘q, ularni onalar yaratgan.

O‘quvchi: Hoy, ko‘hna shahar! Donishmandlikni qaydan olding?

Samarqand: Nuroniy onalardan.

O‘quvchi: Hoy, ona shahar! Men seni farzandingman. Seni madh etishni niyat ayladim.

Samarqand: Yo‘q-yo‘q, farzandim bo‘lsang, meni emas onalarni madh et.

O‘quvchi: Ha, onani madh etaylik, uni sharaflaylik.

Suyansam suyanchim o‘zingsan ona,

Quvonsam quvonchim o‘zingsan ona.

Tog‘day e’tiqodim, tongday sururim,

Qushday tayanchim o‘zingsan ona.

O‘qituvchi: Ha, aziz bolajonlar! Dunyoda ayollar ko‘p, ammo onalar yagonadir. Onani dildan sevmagan, uni madh etishga shoshilmagan inson bo‘lmasa kerak.

Onalar poyiga payondozi ayla,

Jahon saltanati bayroqlarini.

Onani ardoqla, sajdagoh deb bil,

Payg‘ambar sig‘ingan oyoqlarini.

O‘quvchi: Siz emasmi, o‘shim kutgan,

Yoshlar o‘tsa boqib havasda.

Qabul eting, onajon, bitgan,

She’rim bo‘lsin sizga guldasta.

O‘quvchi: Biz o‘g‘il-qizlar uchun,

Siz muqaddas onasiz,

Aziz farzandlarim deb,

Doim kuyib yonasiz.

Kichik yutug‘imizdan,

Qanchalar quvonasiz.

Boshimizda erta-kech,

Onajon parvonasiz.

O‘quvchi: Ona nasihatini quyib olsin quloq,

Dunyoda yomonlik istamam mutloq.

Bag‘rida o‘stirmish jondan aziz,

Joningdek aziz tut kecha-yu kunduz.

O‘quvchi: Onalarning oyog‘i ostidadur,

Ravza-yu, jannat-u, jinon bog‘i.

Ravza bog‘i in visolin istar ersang,

Bo‘l onaning oyog‘i tuprog‘i.

O‘quvchi: Sakkizinchi mart bugun,

Quvonchlarim bir jahon.

Uzoq umr tilayman,

Sizga, aziz onajon.

O‘qituvchi: Ushbu misralar bilan 8 mart xotin-qizlar kuniga bag‘ishlangan bayram dasturimizga yakun yasaymiz. Bizning baxtimizga doimo sog‘ bo‘ling. Aziz onajonlar! Bu mag‘rur boshingiz hech qachon xam, mehrli ko‘zlaringiz nam bo‘lmasin.

(Dasturdan onajonlarimizni madh etuvchi kuy va qo‘shiqlar matni ham o‘rin olgan.)

HAMMADAN BALANDDIR ONA MANSABI

tadbir ssenariysi

1-boshlovchi: Buyuk alloma Abdurahmon Jomiy ona zotini ulug‘lab: «Hammadan balanddir ona mansabi»,- degan edi. Shuning uchun ham onalar doimo e'zozda. Ular uchun alohida bayram bor.

2-boshlovchi: Onajonginam. Bugun sizning bayramingiz. Bugun Xotin-qizlar kuni - 8-mart!

1-o‘quvchi: Quvonchlarim bir jahon

Bayramingiz muborak

Aziz ona, onajon!

2-o‘quvchi: So‘zlari bol durdona,

Mehnatda eig mardona

Olam ichra yagona

Sizsiz, ey, aziz ona

3-o‘quvchi: Uyda yurganda onam,

Havo bulut bo‘lsa ham,

Quyosh yog‘du sochgandek.

Ravshan bo‘lar darshonam.

4-o‘quvchi: Ko‘kda quyosh bo‘lsa-yu,

Uyda bo‘lmasa onam,

Bilmayin nima sabab,

Qorong‘udek darsxonam.

5-o‘quvchi: Uyimizning quyoshi,

Onajonlar bo‘ladi,

Dono, mohir ish boshi

Onajonlar bo‘ladi.

6-o‘quvchi: Shuning uchun mehribon

Onalarii ardoqlang.

A'lo o'qib doimo,
Ona hurmatin oqlang.

7-o'quvchi: 8-mart bugun!

Quvonchlarim bir jahon
Uzoq umr tilayman,
Sizga aziz, onajon.

1-boshlovchi: Ona har birimiz sig'inadigan ma'budadir. Ona bola uchun hayot, havo, suvdek zarurdir. Onadek hokisor va mehribon, beg'araz va beminnat inson bu yorug' dunyoda aslo topilmaydi. Dunyoda yaxshi yoki yomon odamlar bo'lishi mumkin. Lekin farzand uchun onaning yahshi-yomoni bo'lmaydi. Ayollar ko'p-u, ammo onalar yagona. Onani dildan sevmagan, uni madh etishga shoshilmagan shoir bo'lmasa kerak. Tinglang siz uchun qo'shiq yangraydi.

(Raqs «Tanovar»)

2-boshlovchi: O'z farzandiga jonini bergan onaning zahmatkash mehnatlarini unutmaylik. Ona hurmatini saqlaylik, dillarini og'ritmaylik.

1-boshlovchi: Bolaning nomaqbul qiliqlari onaning dilini og'ritadi. Farzand dog'idan onani yaratganning o'zi asrasin. Ona ruhini cho'ktiradigan, qaritadigan uch balo, ham bor ekan:

1-o'quvchi: Buning birinchisi, qo'l bilan tuzatib, oldini olib bo'lmaydigan ham ekan. Bu ona boshiga tushgan o'lim ekan. Bu chorasiz ham. Buni inson qo'li bilan tuzatib bo'lmaydi. Onani cho'ktiradi.

2-o'quvchi: Ikkinchisi, ham onaning qarishi. Qarilikning oldini olib bo'lmaydi. Vaqti-soati bilan ona qariydi. Uni yoshartirishning

3-o'quvchi: Uchinchisi, g'am. Onaning o'zi tarbiyalagan bolaning, farzandning noqobil chiqishidir. Ona avvallari qilgan xatolari yoki bilmagan mehribonchiligi sababli farzandining tarbiyasi buziladi.

Buni tuzatish qiyin. Mana shu uch g'am ona uchun azobdir.

Uchala o'quvchi:

Onaning dili og‘rimasin. Rangi sarg‘aymasin. Bu biz farzandlarning baxtidir.

2-boshlovchi: Onalar haqida shoirlarimiz shunday deydilar:

Navoiy: Boshni fido ayla ato qoshig‘a

Jismni qil sadqa ano boshig‘a.

A.Jomiy: Hamisha bitmas-tuganmas hayot chashmasi

bo‘lgan, g‘olib onani sharaflaylik.

H.N.Hamza: Yo‘q, bizga onadek mehribon.

Siynaga qalqon, bosh uzra soyabon.

1-boshlovchi: Suyansam, suyanchim o‘zingsan ona,

Quvonsam, quvonchim o‘zingsan ona,

Tog‘day e‘tiqodim, tongday sururim,

Qushday tayanchim, o‘zingsan ona.

2- boshlovchi: Sen borsan saodat bog‘i behazon,

Sen borsan toshqindir ilhom bulog‘im,

Sen borsan porloqdir iqbol chirog‘im.

Sobitsan, sodiqsan mangu yasharsan,

Sen bilan to‘lqindir ravzai bayot,

Sen bilan gulgundir shu buyuk hayot.

(«Qorako‘zim» ashulasi ijro etiladi)

1-boshlovchi: Sen basharning orzusi, baxti! Suyangan tog‘imsan,

Ey qahramon ona yurtim, yurak to‘ri seniki!

2-boshlovchi: Onajonim! Sizni faqat ona-Vatanga-yu, mushfiq, mehribon muallimaga tenglashtirish mumkin. Avvalo, Siz ayolsiz, olamni munavvar etuvchi siymosiz! Sizning go‘zalligingiz vafodorlikda, jafokashlikda farzandlarni kamolotga yetkazish uchun aziyat tortib, istiqbolni astoydil o‘ylashingizdadir. Sizni ardoqlab, hurmatlab: «Muallima, murabbiya» deymiz, aslini olganda, Siz butun insoniyatning onasi, butun bashariyatning ustozini avvalisiz, falsafadan ham, mantiqdan ham, hamma-hammasidan, odamgarchilikdan dars beruvchi o‘qituvchisiz. Quyosh olam-olam nurni insoniyat boshiga hadya etgani kabi, sizning mehringiz o‘z

nuridiydalaringizga olam-olam ziyodir. Shuning uchun sizning qalbingizni, bag‘ringizni «Bag‘ri quyosh»,- deb atadim, Onajon! Siz quyoshdan ham saxiyroq, mehr-muhabbatli insonsiz.

(«Onajonim» qo‘shig‘i).

1-boshlovchi: Siz menga alifboni tutqazdingiz! Qo‘limga daftar-qalam tutishni o‘rgatdingiz. Ilhom berdingiz. Shuning uchun sizning poyingizga quchoq-quchoq turfa gullar sochsak arziydi. Sizdan men umrbod qarzdorman. Hazrat Navoiy ham aytadilarki: Haq yo‘lida kim senga bir harf o‘qitmish ranj ila,

Aylamak bo‘lmas ado oning haqqin ming ganj ila.

(«Ustozlar» qo‘shig‘i)

2-boshlovchi: Xalqimiz orasida shunday naql bor: «Ota-onangga hatto kaftingda non pishirib bersang ham ularning qarzini uza olmaysan». Bu gap dardkash va munis onalar qadriga yetish, unga sadoqat bilan xizmat qilish, kiprigiga gard ham qo‘ndirmaslik fikrini ifodalaydi. Ayol farzandli bo‘ldimi, u endi, ona. U butun umrini o‘z go‘dagiga bag‘ishlaydi, kechalarni bedor o‘tkazadi. Yemay-yediradi, ichmay-ichiradi. Kiymay-kiydiradi. Onaning bir qo‘li beshikni tebratadi, bir qo‘li esa olamni.

1-boshlovchi: Quyoshsiz yorug‘lik yo‘q, sevgisiz baxt-saodat yo‘q, ayolsiz muhabbat yo‘q. Onasiz inson ham, onasiz qahramon ham yo‘q. Tarix g‘ildiragini erkaklar bilan barobar tortayotgan munis-jafokash ishchisiz, professor-shoirsiz, muhandis-texniksiz, muallim-ustozsiz, shifokor-u haydovchisiz. Sizsiz jamiyatimizni tasavvur etish qiyin.

Siz - ayol bor, bu jahonda bor o‘lanlar, allalar,

Siz - ayol bor, bu hayotda bor visollar, va'dalar.

Siz ayolsiz fayz ko‘rmas, to‘y-hasham, tantanalar.

Yurt farovon, doim charog‘on borki-hamrohi ayol.

2-boshlovchi: Donishmandlardan so‘rabdilar: Dunyoda nima qattiq?

- Dunyoda ona qahridan qattiq narsa yo‘q.

- Dunyoda nima yumshoq? - deb so‘rabdilar yana.

- Ona mehri deb, - deb javob beribdi dono.

Dunyodagi barcha-barcha onalar uchun **“Olamni saqlang do‘stlar”**
qo‘shig‘i yangraydi.

O‘quvchi: Bilmam qanday ayol bo‘lgan

Alisherning onasi?

Balki uning aqliga ham,

Lol qolgan zamonasi.

Balki uning ko‘zlarida

Bo‘lgan og‘ir bir xayol.

Balki g‘amgin bir zamon-u,

Balki sho‘xchan bir ayol.

Balki buyuk farzandiga

Terib kelgan chechaklar.

Balki tundir unga bedor

Aytib bergach ertaklar.

Mayliga u kim bo‘lmasin,

Yolg‘iz bir so‘z ma'nosi,

Alisherning onasi u -

Navoiyning onasi. (A. Oripov)

Bulbullar xonish aylashni sizning allangizdan o‘rgansin, Onajonlar! Axir tonggacha ko‘z yummasdan, bed or chiqqan, siz emasmi? Belanchagimizni, beshigimizni quchoqlab alla aytgan siz emasmi?

«Alla» qo‘shig‘i` ijro etiladi.

1-boshlovchi: To‘qqiz oy bizni avaylab qalb qo‘ringizda saqlab, hali tug‘ilmagan, bu jahonga kelmagan farzandga chiroyli orzu umidlar bilan liboslar tikkan chevar siz emasmi? Onajon! Shuning uchun jonim sizga qurbon onajon, shuning uchun maqtasam, burro tilim, onajon. Biz ona ta'rifi zaminida shu o‘tirgan aziz o‘qituvchilarimizning go‘zal chehralarini ham ko‘ramiz.

Chunki ular ham ona!

2-boshlovchi: Azizlar, ustozlar, onajonlar! Eshiting shoirimiz Tolib Yo‘ldosh sizni shunday ta’rif etibdi:

1-o‘quvchi: Jondil farzand panohi, mehridaryo onasiz,

Onaizor boshimizdan o‘rgilib parvonasiz,
Yurasiz yo‘ldosh, hamdam, joy tuzab o‘ltirasiz,
Birgasiz, ko‘ngul uyida bir chiroqdek yonasiz.
Vaqtida bo‘lmay yoningizda xayollar bo‘lsamiz,
Tunlari qush uyqudan ming to‘lg‘onib uyg‘onasiz.
Hech zamon bo‘lgan emas, bu sabr-bardosh sizdagi,
«Uh» desak, o‘rtab yurakdan yonasiz qiynolasiz.
Benazir xizmatlaringiz haqqi deyman onajon,
Onalikdan olam-olam orzungizga qonasiz,
Siz mehr oftobimizsiz, siz bilan borliq hayot
Bor-yo‘q fikrda tokay bizni deb o‘ylanasiz?
Mehribon mushfiq dilobar, munisim tanhoginam,
O‘rgilay sizdan azizim bunchalar layvonisiz.

1-boshlovchi: Ha, onajonginam, siz bunchalar mehribon, bunchalar sabr-toqatlisiz. Belingizdagi quvvatni, ko‘zingizdagi nurni, yoshligingizdagi nazokatingizni, tishingizning oqini, sochingizning qoraligini farzandingizga hadya etgan onasiz. Bu zahmatlaringizni unutib bo‘ladimi? Shuning uchun sizga jonim fido bo‘lsin! Sizga «Onaizor» she'rini hadya etaman.

«Munojot» raqsi ijro etiladi.

2-boshlovchi: Onajonim, siz onasiz, opasiz, singilsiz, siz vafoli yorsiz. Qo‘yingki, bugungi jamiyatning yarmidan ko‘pini tashkil etgan jamiyat a'zosisiz.

1-boshlovchi: Ayol kulsa butun xonadon kuladi. Ayol hafa bo‘lsa, butun oila motamsarodir. Ona - quyosh, uning mehr tafti hech qachon sovumaydi. Onaning dili og‘risa, yer ham titraydi. Onaning achchiq so‘zi farzandning aql ko‘zini ochadi. Sharaf tojini izlama, onang rizoligini izla! Dunyo tor bo‘lganda ham, ona bag‘ri keng. Ona qadri - hayot qadri. Farzand uchun ona og‘ushidan yaxshiroq, yoqimliroq

va sevimliroq joy yo‘q. Dunyoda hech bir gul onaning bolaga qilgan tabassumidan chiroyli emas. Onaning bir qo‘li beshikni, ikkinchi qo‘li dunyoni tebratadi.

2-boshlovchi: Bahorday beg‘ubor inson umrida

Naqadar azizdir ona degan nom.

Shu ikki hijjali so‘zning o‘zida

Birinchi she'rimga bergansan ilhom.

Ona, sen istiqbol yo‘liga bir boq,

Naqadar baxtlisan, yo‘llaring ravon

Tong kabi jilmayar iqboling baxting.

Hayoting madaniy hamda farovon.

Aziz ustozlar, munis onaxonlar, ruhsat bering, shu bilan kechamizni yopiq deb e'lon qilamiz. Sizlar uchun esa bayram lahzalari davom etadi, sog‘-u salomat bo‘linglar. Hozir hammangizni raqsga taklif etamiz. (Karnay-surnay)

EZGULIKKA YO‘G‘RILGAN SHODIYONA

Boshlovchi: Vaqt o‘tkinchi emas, u aylanadi. Demakki, butun borliq aylanadi, olis sayyoralar, koinotning inson tafakkuri yetmagan olis sarhadlarigacha aylanadi, bir oqqan suv yana oqadi, faqat muvozanat buzilmasligi kerak.

Qizlar “Bahor” raqsini ijro etadilar

Bola: Hamal kirdi, bahor keldi, buvijon, boychechak ochildi.

Buvi: Omonlik, omonlik, hech ko‘rmaylik yomonlik. Yanagi yil shu kunlarga eson-omon yetaylik. Og‘irligim yerga, yengilligim o‘zimga. (*Boychechakni tavob qiladi*)

Bola: Buvijon, boychechak qanday gul?

- Qattiq yerdan qatalab chiqqan boychechak,

- Yumshoq yerdan yumalab chiqqan boychechak.

Buvi: Afsonaga ko‘ra, qadimda bir kishi Bahoroyini ko‘rgan ekan, U pushti rangli matodan ko‘ylak kiygan qiz bo‘lib, qo‘lida oppoq gulli novdani ko‘targancha dalalar uzra yalangoyoq chopib yurgan emish. Bahoroyning oyog‘i tekkan joyda boychechaklar bodroqday sochilar, boshi uzra Laylat-ul qadr uchib yurarmish.

1-boychechak (*qizlar boychechak kiyimida bir-bir ochilishadi*):

Havo ko‘m-ko‘k, unda yo‘q g‘ubor,

Quyosh nurin behad sochadi.

Yerda ajib to‘lishib bahor

Har kun yangi chehra ochadi.

2- boychechak: Ariq labidagi binafsha,

Kashf etadi o‘zi bir bahor.

Ko‘ngillarga beradi nash‘a,

Sayrab bulbul chiroyli nahor.

3- boychechak: Oftob kular adirlarga, qirlarga,

Olam to‘lib ketar zarrin nurlarga.

Burkanadi borliq ajib sirlarga,

Kelganida yurtga bahor ayyomi.

4- boychechak: Osmon uzra suzar naqshin kamalak,

Chamanzorga oro berar kapalak.

Doshqozonda yiltiraydi sumalak,

Kelganida yurtga bahor ayyomi.

5- boychechak: Hayajondan entikadi yuraklar,

Yuraklarda jo‘shar oppoq tilaklar.

G‘ayratlarga to‘lar yana bilaklar,

Kelganida yurtga bahor ayyomi.

6- boychechak: Qaldirg‘ochlar chalar tinchlik kuyini,

Saodatga ko‘mar kirgan uyini.

Ko‘kni bezar turnalarning o‘yini,

Kelganida yurtga bahor ayyomi.

7- boychechak: Qalb qa'ridan tarqaladi tumanlar,
Unutilar shubha , araz, gumonlar.
Haq yo'liga o'tar hatto yomonlar,
Kelganida yurtga bahor ayyomi.

Boshlovchi: Assalomu alaykum, mehridaryo ustozlar, qadrdon tengdoshlar.

1-boshlovchi: Assalomu alaykum, dilrabo qizlar, mard o'g'lonlar.

2-boshlovchi: Muborak zaminimizga yana hayotbaxsh Navro'z kirib keldi.

Asrlar davomida xalqimiz diliga bunyodkorlik, mehr-muruvvat, tinchlik, mo'l hosil, va qut-baraka g'oyasini singdirib kelgan bu shodiyona yasharish va yangilanish , ruhiy poklanish va hayotning boqiyiligiga imon keitirish ayyomi kirib keldi.

1-boshlovchi: Navro'z yil yangilanadigan, tabiat uyg'onadigan, dehqonlar va chorvadorlar yangi mehnat mavsumini boshlaydigan, ezgu orzular bog'idagi nihollar chinordek bo'y chozadigan ajib bir davr keldi.

2-boshlovchi: Bu bayram ona zaminni sevishga, mehnatni qadrlashga, uyg'onayotgan olamning betakror go'zalligidan bahra olishga undaydi.

1-boshlovchi: Qadim ajdodlarimizning vaqt bilan bog'liq amallari, samodagi yulduzlar harakati, va tabiat hodisalarini muttasil kuzatishga asoslangan tajribalari Navro'z bayramining yuzaga kelishiga sabab bo'ldi.

2-boshlovchi: Navro'z kunida bir payt bor, shu soatda baxt falagi farishtalarini mavjudotni yaratishga haydaydi. Uning tongida quyosh imkoni boricha yerga yaqinlashadi, odamlar unga qarash bilan o'zlarini baxtli xis qiladilar.

1-boshlovchi: Bu so'zlarga diqqat bilan qaralsa, unda ilmiy - geografik tushuncha bor. Quyoshning ekvatoridan shimoliy yarimsharga siljishi kunlarning uzayib borishi, kunlar isishi haqida so'z yuritilgani ayon bo'ldi.

Bola: Buvijon endi qayerga boramiz?

Buvi: O'glim bugun Navro'zi olam, seni bir sayr qildiray. Urf - odatlarimiz bilan tanish. Udum va an'analarimizning har birining o'ziga xos ramziy ma'nosi bor

ki, ularning zamirida ota bobolarimizning ezgu tushunchalari, qadriyatlarini yotadi.

Bola: - Qadriyat nima?

Buvi: - Qadriyat bu biz qadrlaydigan odamiylikka xos barcha ezguliklar, orzu niyatlardir.

1-qiz: Voy, assalomu alaykum xolajon. Xush kelibsiz.

Buvi: Xushvaqt bo`ling, Navro`z muborak, lohar qizlarim.

2-qiz: Qulluq, sizga ham xolajon.

Buvi: Rahmat, qani bayramni ham boshlab yubordilaringmi?

1-qiz: Ha, albatta. Keling o`ting.

Buvi: Qizlaring qani?

2-qiz: Gul sayliga ketishdi. Biz ham borib keldik. (*Boshidagi gulchambarini ko`rsatib*) Ana qarang, yarashdimi?

Buvi: Yarashganda qandoq. Yil bo`yi shunday ochilib yuringlar.

Ikkala qiz: Rahmat, siz ham qavatimizda bosh bo`lib yuring.

Sahnaga birin-ketin qolgan qizlar kirib kelishadi.

3-qiz: Xush kelibsiz, buviyon. Siz o`rgatganingizdek, 7 xil ne`mat solingan patnis.

- 7 xil ko`kat solingan somsa.

4-qiz: Qo`shnilar bilan bug`doyni ham yuvib, 7 kun taxtaga yoyib qo`ydik, keyin unib chiqqan maysani 7 marta yuvib qozonga soldik. Ha-ya, 7 ta tosh va yong`oq ham soldik.

Buvi: Ofarin, Beruniy bobomizning aytishlaricha, Xorazmda momolarimiz 7 xil ne`mat an`anasiga katta ahamiyat berishar ekan. Axir dunyoning o`zi ham 7 kunda yaratilgan deyishadi-ku.

5-qiz: Xolajon 7 xil don solingan Navro`z go`ja. Bunga jo`xori, bug`doy, arpa, tariq, guruch, mosh va loviya soldim.

Buvi: Qo`ling dard ko`rmasin, yasha.

5-qiz: Osh bo`lsin.

Buvi: Diyorbek, arg'imchoq uchgin, bor o'g'lim. Navro`zda halinchak uchgan kishining yil bo`yi bilib - bilmay qilgan gunohlari to`kilar emish. Balandroq uchib, daraxtning eng baland bargini uzsang, jamiki niyatlaring amalga oshadi. (Bolani opasi arg'imchoqda uchiradi)

2-bola: Assalomu alaykum, xolajon.

Buvi: Vaalaykum assalom, ayyom muborak o'g'lim. Ha, qayerga otlanding.

2-bola: Mahallada hashar bo`layapti. Bir borib qarashay. Ariq, zovurlarni tozalay. Nihol ekay.

Buvi: Rizqing ulug` bo`lsin, omin Oллоhu Akbar.

2-bola: Xolajon 20 – martdan 21 – martga ya`ni, “Obi rahmat oqshomi” har bir oila tansiq taom pishirishi kerak ekan. Shu rostmi? Bunda qozon to`la bo`lishiga alohida e`tibor berishar emish. Biz ham shunday qildik.

Buvi: Ha, boplabsizlar. Bu taomdan qo`ni – qo`shni, qarindosh – urug`larga ham ulashish kerak. Kelayotgan yil barakali kelsin, ro`zg`orimizdan qut-baraka arimasin deb, idishlarni suvga to`ldirib qo`yishgan. Bu kunda Behishtning eshigi ochilib, oxiratimiz obod bo`larmish.

1-qiz: Hoy, qizlar uylarni tozalab, eski – tuski keraksiz narsalarni tashladinglarmi?

4-qiz: Xuddi shunday.

2-qiz: O`tiraveramizmi? Qani chal doirangni, ko`ngildan g`ubor ketsin, dillar yayrasin. Xushkayfiyat doim hamroh bo`lsin. Urushganlar yarashsinlar. Gina – qudrat unutilsin.

Milliy qo`shiqlar ijro etiladi.

«NAVRO`Z» TADBIRI

Qiz: Assalom sizlarga, aziz mehmonlar,
Davraga yig`ilgan qalbi quyoshlar.
Sizga dildan ta`zim, dildan ehtirom,

Bayramga jam boʻlgan, doʻstlar, assalom.

Yigit: Ustozlar, Sizga ham salom-assalom,

Yurakdan aytgaymiz otashin kalom.

Sizgadir dildagi ezgu-tilaklar,

Ilmu odob bogʻbonlari, Sizga assalom.

Qiz: Yangi kunni inson hamisha oʻzgacha intiqlik bilan qarshi oladi. Navroʻz bayrami esa Sharq xalqlarida qadim-qadimdan yilning dastlabki kuni, yasharish, yangilanishning boshlanishi sifatida qadrlanib kelingan. Bu bejiz emas, albatta. Zotan, kun bilan tun teng kelgan ushbu ondan boshlab tabiat uygʻonadi, goʻzallikka yoʻz tutadi.

Yigit: Demak, bu kun inson shuuri, ruhiyatida oʻzgarish yasaydi. Muhimi, qalbdagi bu evrilish, goʻzallikka shaydolikdan. U esa faqat ezgu tuygʻularni tarbiyalaydi.

(Maktab «Badiiy havaskorlar» toʻgaragi aʼzolari tomonidan «Bahor taronasi» raqsi namoyish etiladi.)

Qiz: Butun borliq uygʻonyapti, tabiatning goʻzalligiga qarang. Shunday ajoyib kunlarda odamlar bahorning shoh taomlari — sumalak va halim tayyorlamoqdalar. Qozon boshida qalb toʻridagi eng yaxshi istaklarni, ezgu niyatlarni bir-birlariga izhor etmoqdalar.

Yigit: Tengsiz chiroy kasb etib Bahoroyning kirib kelishi, Bobodehqonning ezgu niyatlar ila yerga urugʻ qadashi, oʻzgacha tarovatu zavq-shavq ila Navroʻzjonning koʻrinishi olam-olam quvonch baxsh etib, kayfiyatimizni koʻtaradi.

Sahnaga oppoq libosda qoʻlida gullar bilan Bahoroy, och yashil libosli, qoʻlida koʻk maysa bilan Navroʻzjon, boshida doʻppi, belida belbogʻ, qoʻlida bugʻdoy doni va ketmon koʻtargan Bobodehqon, Boychychak kiyimidagi qizaloq, harir koʻylakda qoʻlida non tutgan Momo Havo, turli mevalar solingan patnis koʻtarib Hosilbek kirib keladilar.

Bahoroy: Assalomu alaykum, azizlarim, qadrdonlarim, meni intiqlik bilan sogʻnib kutayotgan oq koʻngilli, pok niyatli mehnatkash yurtdoshlarim. Yerga

urug‘ qadash niyatida shoshayotgan pir-u badavlat otaxonlar - salom sizga... Oq niyatlar bilan bug‘doy ko‘kartirib sumalakni ko‘zlariga surayotgan onaxonlar,... Guldek ochilib, qirq kokillari har yon sochilib, bahor bilan go‘zallikda tenglashgan juvonlaru qizlar - salom sizga... El yurt ishini yelkasiga ortgan, mardlik va jasorat belbog‘ini mahkam bog‘lab tortgan aka-ukalarga ham salom...

Bobodehqon: Bahor keldi turinglar, mehnat gashtin suringlar,

Sozlab oling ketmonni, yechib qo‘ying chakmonni.

Bug‘doy soching dalaga, qirlar to‘lsin lolaga,

Xirmonga don uyilsin, tegirmonda tuyulsin.

Mo‘l bo‘lsin-o mo‘l bo‘lsin, qorlar erib ko‘l bo‘lsin.

Mehnatsevar xalqimning har ko‘rgani baxt bo‘lsin.

Momo Havo: Boychyechak unibdi, bahordan darak, uyg‘onish tug‘ilish, gullashdan darak. Tog‘larning, qirlarning bag‘rida lola, go‘yoki tovlanar misli shalola. Qizlarning sochiga taqay jamalak, katta doshqozonda qaynar sumalak.

Navro‘zjon: Garchi kechalarning harorati past,

Etni junjiktirar bu tunlar garchi.

Oftobli kunlarga ixlos-u havas

Olib keldim, Navro‘zjon – elchi,

Men Navro‘zman, ko‘klam elchisi.

Men Navro‘zman, shodlik kuychisi.

Zaminbek: Qadimdan ajdodlar qutlar bu kunni,

Mehnatga bel bog‘lab kutib olganlar,

Bebaho ne‘matdek qadrlab uni,

Yil bo‘yi xush tuyg‘u bilan qolganlar.

Munavvar tong chog‘i qilamiz tilak,

Hamma kunlarimiz Navro‘z bo‘lsin deb.

Quvonch hissi bilan mavjlanib yurak,

Hayotga beramiz Navro‘zona zeb.

Men Zaminman INSON Vatani,

Tiriklikning hayoti – tani.

Bahoroy, Dehqonbobo, Navro‘zjon, Momo Havo, Zaminbeklar davradan joy oladilar.

Qiz: Shodlikdan yayrasin dillarning bari,
Neki tashvish bordir, chekinsin bari.
Sendek umrboqiy bo‘lsin yosh-qari
Xush kelding, Navro‘zim dillarga hamdam,
Bizning quvonchlardan quvonsin olam.

(Bahor va Navro‘z haqidagi qo‘shiqlar yangraydi. Raqqosa qizlar raqsga tushadilar.)

Qiz: Qirlarning to‘shida eriyotgan qor,
Termulib qor kabi eriydi ko‘zim.
Horimay, sog‘-omon keldingmi, bahor,
Keldingmi, qadami qutlug‘, Navro‘zim.

Yigit: Ajdodlarimiz qadim-qadimdan Navro‘z kelishi bilan oqlik- poklik nishonasi sifatida do‘lma, so‘k oshi, ko‘k somsa, sumalak, halim, o‘moch kabi taomlar tayyorlab bayram dasturxoniga tortganlar. Ular ichida sumalak alohida o‘rin tutgan.

Qiz: Xalqimiz sumalak saylini hazil mutoyiba, o‘yin kulgi, aytishuvlar va ko‘ngilxushliklar bilan o‘tkazishgan. Asrlar osha nishonlanib kelinayotgan «Sumalak sayli» hozirgi kunda ham o‘z nufuzini yo‘qotmay insonlarni o‘zaro hamkorlik va birdamlikka chorlab kelmoqda.

(«Sumalak» qo‘shig‘i yangraydi. Bahoroy, Navro‘zjonlar mehmonlarga piyolalarda «Omonlik somonlik, hech ko‘rmaylik yomonlik» deya sumalak ulashadilar.)

Yigit: O‘zbeginning shunday go‘zal an’ana, urf-odat va milliy qadriyatlari borki, ularni ko‘rib ko‘zing quvonadi. Nafaqat ko‘zing, qalbing ham quvonchga to‘ladi.

Qiz: Navro‘z kunlari yoshlar o‘zaro yig‘ilishib, bazmlar uyushtirish, laparlar aytish ana shunday an‘analardandir.

Sahnaga chiqqan qizlar «Deydi-yo» laparini aytishadi. Doirachilar jo‘r bo‘lishadi. Raqqosa qizlar o‘yinga tushadilar.

Yigit: Bahor faslida to‘ylar ham ko‘payadi. Milliy udumlarimizdan biri nikoh to‘ylarida «Yor-yor», «O‘lan» va «Kelin salom» aytishlar katta-kichiqni o‘ziga jalb qiladi. Xalqimizning qadimiy an‘analariga nisbatan yoshlarda qiziqish va mehr-muhabbat uyg‘otadi.

Zalga karnay, surnay, nog‘ora va doiralar sadolari ostida «Yor-yor» aytishib kelin bilan qizlar kirib kelishadi. Qizlar kelinchakka gullar sochishadi. Shundan so‘ng, sahnada «Kelin salom» ko‘rinishi namoyish etiladi. Har bir viloyat, tuman, qishloqda «Kelin salom»ning o‘ziga xos namunalari bor, shular ijro etiladi.

Yigit: Sochlariga tolpopuk taqqan

Qizaloqlar zavqi bir dunyo.

Tog‘ to‘shidan ko‘pikday oqqan,

Jilg‘alarning shavqi bir dunyo.

Sindirilib, tiklangan so‘zim –

Kel, marhabo, Navro‘z – gulyuzim!

Qiz: Yashil ko‘ylak kiydi tabiat,

Ruhlar tetik, xushbo‘y havolar.

Dillarda ko‘z ochar muhabbat,

Qanot qoqar qo‘shiq-navolar.

Yum-yum yig‘lab, erir, qor, muzim,

Kel, marhabo, Navro‘z – gulyuzim!

(Yuqori sinf o‘quvchilari ishtirokida «Gul bazmi» musobaqasi o‘tkaziladi.)

Yigit: Bilasizmi, qadimdan «Navro‘z» sayillari katta maydonlarda, sayilgohlarda o‘tkazilgan ekan. O‘zbek milliy o‘yinlaridan tashkil topgan musobaqalar ham keng miqyosda o‘tkazilgan.

Qiz: O‘zbek milliy o‘yinlari hayotiyiligi, katta-kichiq bolalar sevib o‘ynashi bilan ajralib turadi. Ota-bobolarimiz ham farzandlarini qiyinchiliklar oldida dovdirmasliklari, qo‘rqmasliklari hamda dovyurak bo‘lishga undaganlari uchun milliy o‘yinlarni tarbiya vositasi sifatida qo‘llashgan.

«Qochar to‘p», «To‘p devor», «To‘p o‘yini», «Besh tosh», «To‘p tosh», «Chillak», «Dastak», «Qadama tayoq», «Toq-juft», «Oqsuyak», «Oshiq o‘yin», «Belbog‘ tortish», «Uloq», «Ag‘darish» kabi o‘yinlar o‘ynaladi. Maktab badiiy havaskorlari tomonidan tayyorlangan xalq og‘zaki ijodi namunalari, qo‘shiqlardan namunalar aytiladi.

Yigit: Aziz do‘stlar, shu bilan «Assalom, Navro‘zim, sen rizq-u ro‘zim» deb nomlangan tantanali tadbirimiz o‘z nihoyasiga yetdi. Navro‘z nafasi ufurib turgan shu muborak daqiqalarda barcha ezgu niyatlaringiz ro‘yobga chiqsin!

Qiz: Vatanimizni, xalqimizni yomon ko‘zlardan, balo-qazolardan Ollohning o‘zi asrasin. Dono xalqimiz: «Oltin olma, duo ol» deb bejiz aytmagan. Bugungi boshlanayotgan yangi yil, yangi kunning qut-barakali, to‘kin-sochinchilik, tinchosoyishta o‘tishida keksa otaxonu onaxonlarimizning duolari bizga madadkoridir. Keling, hurmat va ehtirom ila davramizdagi eng ulug‘ insonlarning duolarini olamiz (sahnaga keksalar ko‘tariladi, hamma duoga qo‘l ochadi).

Yigit: Bizning tilagimiz Navro‘z, yangi kun dillarni – dillarga bog‘lashda davom etsin. Yurtimizda Navro‘z misoli tinchlik ham boqiy bo‘lsin!

Qiz: Navro‘zi olamingiz muborak bo‘lsin, aziz yurtdoshlar!

ASSALOM, NAVRO‘Z!

(21-mart - “Navro‘z” bayramini o‘tkazish bo‘yicha tadbir ishlanmasi)

Sahna chiroyli qilib bezatiladi. “Assalom, Navro‘zi olam!” kabi shiorlar, o‘quvchilarning qo‘llari bilan bahorga, Navro‘zga atab yasalgan turli-tuman ko‘rgazmalar tartib bilan qo‘yilgan bo‘ladi.

Sahnada “Bahor vals” musiqasi yangraydi. Ikki boshlovchi sahnaning ikki

tarafidan chiqadilar.

1- boshlovchi: Assalomu alaykum, aziz o‘quvchilar, tengdosh dugonalar, do‘stlar!

2- boshlovchi: Assalomu alaykum, hurmatli ota-onalar, qadrli mehmonlar!

1- boshlovchi: Mana bugun hammamizning qalblarimizda g‘urur, yuzlarimizda tabassum... Sababki, yurtimizga kelinlik liboslarini ko‘z-ko‘z qilib Navro‘zi olam keldi.

2- boshlovchi: Ha, bugun mustaqil diyorum - O‘zbekiston bag‘rida Navro‘zi olamni shodlik va shukronalik bilan, ona-Vatanga muhabbat bilan, yurt-elimizga sadoqat ruhini dillarimizga jo qilib kutib olmoqdamiz.

1- boshlovchi: Navro‘zi olam bugun! Bahor o‘z husn-tarovati bilan butun olamni yashnatib kelyapti!

Hamma quvnoq, hamma shod,

Chunki Navro‘zdir bugun.

Davruga chiq, tur, o‘rtoq,

Hayotimizdir gulgun!

Bugun tolsin davruga,

Doiraning ovozi!

Doiraga jo‘r bo‘lsin,

Karnay, surnay navosi!

“Navro‘z keldi” qo‘shig‘i yangraydi. Bolalar jo‘r bo‘lib qo‘shiq aytib raqsga tushadilar. (Raqsga tushgan har bir o‘quvchining qo‘lida gullagan o‘rik shoxi bo‘ladi. So‘ngra sahnaga Bahoroy kirib keladi. Hamma bolalar va tomoshabinlar qarsaklar bilan kutib oladilar.)

Bahoroy: Assalomu alaykum, aziz bolajonlar! Men yana Sizning huzuringizga oshiqib keldim. Hamma dov-daraxtlarga gullardan marjonlar taqib yasantirib, yashnatib keldim!

Atroflarga atrin sochib,

Novdalarda g‘uncha ochib,

Yerlarga qor singib, qochib
Mana keldim, sabo bilan.
Tog‘dan tushar suv shaldirab,
Jilg‘a oqar sho‘x sharqirab,
Quyosh chiqar cho‘ng yarqirab,
Mana keldim, sado bilan.
Dalalarda ko‘k yalpizlar,
Gulga qo‘nar ko‘p “xonqizlar”.
Yayrab uchar bor qo‘ng‘izlar,
Mana keldim, ibo bilan.
Qalblarimda ajib surur,
Bahoroyman, fayzli erur.
Yon boshimda dehqon turur,
Yana keldim, ziyo bilan!

(Qizlar Bahoroyni o‘rab oladilar. Musiqa “Dugonalar, bormisiz?” ashulasiga raqsga tushadilar. Raqs tugar-tugamay, qichqiruv “voy qochinglar!” degan ovozlar keladi. Sahnaga Yalmog‘iz kampir kirib keladi. Atrofga alanglab baqiradi).

1-bola: Hay, hay xolajon, kimsiz, nega baqirasiz? Nega so‘roqsiz kirasiz bu yerga?

Yalmog‘iz: Hey zumrasha! Mening kimligimni bilmaysanmi hali! Men bo‘ron Xorunning onasi Shan-u Shan degan yalmog‘iz kampir bo‘laman-a! Nega hammalaring raqsga tushyapsizlar?

2- bola: Shan-u Shan xola, birpas o‘tiring, o‘zingizni bosing, bizlar orziqib kutgan Bahoroy kirib keldi. Shuning uchun Navro‘z bayramini nishonlayapmiz. Ko‘ryapsiz-ku, hammamiz o‘ynab-kulyapmiz-da!

Yalmog‘iz: Ha, o‘ynayapsizlarmi? Hali ko‘ramiz qanday o‘ynab-quvnashlaringni, men bir kuflasam, uchib ketasizlar.

1- bola: Unday qilmang, Shan-u Shan xolajon. Xolajon, yaxshisi,

bolalarning o‘ynashlarini bir tomosha qiling-a?

Yalmog‘iz: *(o‘ylanib turib)* Qani-qani, bir ko‘ray-chi?

(Musiqqa yangraydi. Bolalar raqsga tushadilar).

2- bola: Qalay, sizga yoqdimi, xolajon?

Yalmog‘iz: Yoqdi, yoqdi! Meni ham raqsga tushgim kelib qoldi, chal musiqangni, o‘ynayman. *(Musiqqa chalinadi, kampir beo‘xshov qiliqlari bilan raqsga tushadi, oxiri yiqiladi.)*

Yalmog‘iz: Uf, zo‘r raqsga tushdimmi? Sizlarga yoqdimi? *(Zaldagi bolalarga qaraydi).*

Bolalar: *(baqirishadi)* Yo‘q, yo‘q yoqmadi!

Yalmog‘iz: Nima dedinglar? Hali raqsim yoqmadimi? Nimalarga qodirligimni bilasizlarmi? Meni kimsan Shan-u Shan deydi. Sizlar sevgan o‘sha Bahoroyini bir zumda muzlatib qo‘ya olaman. *(Shunday deb Bahoroyga qarab pichirlab kuflaydi, Bahoroy muzga aylanadi va qotib qoladi.)*

1- bola: Voy, nima qilib qo‘ydingiz, Bahoroy siz biz qanday Navro‘z bayramini o‘tkazamiz endi!? Qani Shan-u Shan xola, tezda Bahoroyini o‘ziga keltiring-chi?

Yalmog‘iz: *(chapak chalib)* Yo‘q, yo‘q, hech qachon, hech qachon!

(Belini ushlab o‘ynaydi).

2- bola: Keling, xolajon, bo‘lmasa musobaqa o‘ynaymiz. Mana bu sharlarni tez puflab uchirib yuborishdan.

Yalmog‘iz: Bo‘pti, o‘ynaymiz.

2- bola: Faqat bir shart bilan. Agar men yutsam, Bahoroyini o‘z holiga qaytarasiz.

Yalmog‘iz: *(o‘ylab turib)* Bo‘pti kelishdik. Baribir men yutaman.

(Bola bilan Yalmog‘iz shar puflashadi, bolalar chapak chalib turishadi. Bola sharni puflab uchirib yuboradi. Bolalar “Urta, yutdik” deb yuborishadi. Yalmog‘iz har qancha urinsa ham sharni uchirib yuborolmaydi.)

1- bola: Ana yutqazdingiz, qani endi tezda Bahoroyini o‘z holiga qaytaring-

chi?

Yalmog'iz: Mayli, senlar yutdinglar.

(U Bahoroyni o'z holiga keltiradi. Hamma bolalar xursandlikdan qiyqirib yuborishadi.)

Bahoroy: Mana, bolajonlar, yana birgamiz.

Bugun o'zgachidir Navro'zi olam,

Bugun o'zgachadir jilvasoch yurtim.

Bugun ko'zlarimda quyosh charaqlar.

Qish bilan xayrlashib, sizlarni kutdim. -

2- boshlovchi: Qirlar-u adirlardato! novdasida,

Ariqlar labida, ko'klarda Navro'z!

Yengil shabadaning ufurishida,

Qushlar parvozida, dillarda Navro'z!

1- boshlovchi: Suv shildirashida, yalpiz bargida,

Bodom kurtagida, yerlarda Navro'z!

Tog'larda, bog'larda, gul g'unchasida,

Bepoyon dala-yu, ellarda Navro'z!

2- boshlovchi: Bolalar qichqirib o'ynashlarida,

Onalar allasi-yu, qalblarda Navro'z!

Arg'imchoq uchishda, belanchaklarda,

Go'dak kulgusida, yuzlarda Navro'z!

1- boshlovchi: Do'stlar gurimgi-yu, qahqahasida,

Qo'shiqlar jarangi, raqsida Navro'z!

Momolar duosi-yu, fotihasida,

Ko'ngil sururida, dillarda Navro'z!

2- boshlovchi: Navro'z bu mehnat, do'stlik bayrami, mehr-oqibat, sadoqat bayrami hamdir. Bu bayramni tabriklagani uzoq yurtlardan do'stlarimiz kelishgan. Marhamat, hindistonlik do'stlarimiz!

(Hindcha musiqa-ashula yangraydi, hindcha kiyingan qiz raqsga tushadi.)

1- boshlovchi: Endigi navbat arabistonlik do‘stlarimizga!

(Arabcha qo‘shiq yangraydi, arabcha kiyingan qiz raqs ijro etadi.)

2- boshlovchi: Navro‘zni sumalaksiz tasavvur qilib bo‘lmaydi.

Sumalagim qozonlarda qaynaydi,

Uni ko‘rib ko‘ngillarim yayraydi.

Sumalagim doshqozonning ko‘rkisan,

Sumalagim, sumalagim, sumalak.

So‘ngra “Sumalagim” qo‘shig‘i yangraydi. Bahoroy qo‘lida boychechak va gullar bilan mehmonlarni tabriklaydi. So‘ng sumalak solingan piyolalarni kelganlarga ulashadi.

“Mustaqil diyorum - O‘zbekistonim” ashulasini birgalikda aytadilar.

1-boshlovchi: Aziz, mehmonlar, o‘quvchilar! Sizlarni yana bir bora Navro‘z ayyomi bilan chin yurakdan tabriklaymiz! *(Hamma sahnadagi qatnashchilar bir ovozdan)* “Navro‘zi olam muborak bo‘lsin!”

OTALARNING POK RUHI MANGU DILIMIZDA

(9-may - Xotira va qadrlash kuni bayramini

o‘tkazish bo‘yicha tadbir namunasi)

Sahna bayramona bezatiladi. “Tinchlik bo‘lur barqaror”, “Vatanni asraganlar xotirasi manguga dilimizda”, “Xotira muqaddas, xotira - sharaf” kabi shiorlar sahnani bezab turadi. Tadbirda urush va mehnat faxriylari, oila a‘zolaridan taklif etiladi.

1- boshlovchi: Assalom qadrdonlar, mehribonlar assalom!

2- boshlovchi: Qalbi quyosh ustozlaru do‘st-u yorlar assalom!

1-boshlovchi: Assalomu alaykum, aziz mehmonlar, qadrli ota-onalar, mehribon ustozlar!

2- boshlovchi: Assalomu alaykum bilimga chanqoq, sho‘x-shodon va tinchliksevar bolajonlar!

1- 2-boshlovchi: Bugungi 9-may - Xotira va qadrlash kuniga bag'ishlangan tadbirimizga xush kelibsiz!

1- boshlovchi: Otalarning pok ruhi,

Manguga dilimizda.

Erk deya bergan tug'i,

Mash'ala yo'limizda.

2- boshlovchi: Biz shu elning o'g'loni,

Olamiz hunar, ziyo,

O'zbekning sof osmoni,

Dunyo aytur tasanno!

1-boshlovchi: Xotira va Qadrlash kuni.

1- o'quvchi: Bu yurtimizning har bir go'shasida keng nishonlanadigan oddiy bir marosim emas, balki mustaqilligimiz tuhfa etgan muqaddas bir ayyomdir.

2- boshlovchi: O'tganlar pok ruhini qadrlash muqaddas burch va sharafdir.

2- o'quvchi: "Xotira muqaddas qadriyatdir", - deyishadi, ko'pni ko'rganlar. O'tganlarning xotirasini aziz bilib, ularni eslash, ziyorat qilish ota-bobolarimizdan qolgan, ulaming qon-qoniga singib ketgan eng yaxshi odatlardan biridir. Ikkinchi jahon urushida halok bo'lganlar xotirasiga atab mamlakatimizning turli burchaklarida ularga bo'lgan chuqur ehtiromning ramzi sifatida yodgorliklar o'rnatildi. Bu kun "Motamsaro ona" haykali qoshida, "Xotira" hiyobonlarida ziyorat qiluvchilarning qadami uzilmaydi.

3- o'quvchi: Qatag'on yillarida milliy istiqlolni orzu qilgan va unga intilgan ne-ne insonlar nohaq jabr-zulmga uchrab qurbon bo'ldilar. Kimlarningdir otasi, kimlarningdir bobosi "xalq dushmani" degan la'natga qolib, shahid ketdilar. 2001-yil Toshkentda ana shunday zulm va zo'ravonliklar qurboni bo'lganlar uchun "Shahidlar xotirasi" yodgorligi qurildi.

4- o'quvchi: Vatan ozodligi yo'lida shahid ketganlar xotirasi mangu barhayotdir!

(2-3 o'quvchi "Tushimga kiradi Qodiriy bobom" sherini aytadi ("O'qish"

darsligi 3-sinf).

5-o'quvchi: Qariyb to'rt yil davom etgan ikkinchi jahon urushi insoniyat boshiga juda ko'p kulfatlarni soldi. Urush yillari bir yarim million yurtdoshimiz shiddatli janglarda ishtirok etdi. 450 mingdan ziyod mard yigitlar tinchlik, osuda turmush uchun bo'lgan qonli janglarda halok bo'ldilar. Urushda yetim qolgan 200 mingdan ortiq bolani o'zbek xalqi o'z tarbiyasiga oldi.

6-o'quvchi: Urushdan omon qaytgan va urush orqasida o'z mehnatlari bilan g'alabaga hissa qo'shgan yurtdoshlarimiz, urush faxriylari bu kun e'zozda. Shunday baxtli, saodatli kunlarda yashash nasib etgani uchun ham biz ular bilan faxrlanamiz.

O'quvchilar ijrosida "Xotirlash" ashulasi.

Xotirlash

(Boqiy Mirzo she'ri)

Duo qilib ketgandingiz,

nabirangizni,

Bobojonim unutmamiz

xotirangizni.

Naqorat

Vatan mangu, yoshlar mangu

Baxtiyor bo'lsin.

O'tganlarning ruhi bizga

Madadkor bo'lsin.

Siz tufayli hamon bizning,

Qaddimiz baland.

Shu mustaqil yurtimizda,

Qadringiz baland.

Naqorat

Quvvat olib ulg'aydik biz

Quyoshimizdan,

Qadrlashni o'rgandik biz

yurtboshimizdan.

7- o‘quvchi: Har birimiz keksa ota-onalarimiz, buvi-buvalarimizning issiq-
sovug‘idan, sog‘liklaridan xabardor bo‘lib turaylik. Ulardan mehr va
muruvvatimizni ayamaylik. Baxtimizga ota-bobolarimiz, mehribon momolarimiz,
munis onalarimiz omon bo‘lsinlar.

8- o‘quvchi: Mayli, sevgil ona Vatanni,
Chunki Vatan olovli yurak,
Lozim bo‘lsa bag‘ishla tanni,
Unda bobong qalbi urajak.

9- o‘quvchi: Bobom axir millionlarni deb,
Shu zaminni qilgandir bunyod.
Uni ko‘zday asrash-chun yonib
Qon kechganlar kurashchan avlod.

10- o‘quvchi: Bog‘lar aro gurkirar bahor,
Vatan bo‘l mas urush maydoni.
Yakdil xalqlar safda shiddatkor,
Vatan axir tinchlik posboni.

11- o‘quvchi: “Vatanni sevmog‘ iymondandir” deyilgan muqaddas hadisi
sharifda. Shu mo‘tabar tuproq, shu aziz zaminni avaylab asrashga barchamiz burchli
ekanimiz, Vatanimizga munosib farzandlar bo‘lib yetishishni ezgu maqsad qilib
qo‘yaylikki, bu maqsad bizni nurafshon kelajak sari dadil yetaklasin.

12- o‘quvchi: Kelajagi buyuk davlatning munosib egalari bo‘laylik. Uning
sarhadlarida hech qachon o‘q ovozi eshitilmasin.

(Barcha qatnashchi o‘quvchilar qo‘l ushlab ashula aytadilar).

Yer katta bizlar kichik
Ammo bizlar ko‘pchilik.
Istagimiz yagona
Barqaror bo‘lsin tinchlik!
Osmon to‘la oq kaptar

Yoqimlidir parvozi,
U tinchlik deb solar jar,
Bu bolalar ovozi.

Naqorat

Gullarga quyosh kerak,
Tinchlik kerak bizlarga
Tinchlik kerak dunyodagi
Barcha o'g'il-qizlarga
Ba'zi urushqoqlami,
Insofga chaqiramiz.
Baralla ovoz bilan
Biz shunday hayqiramiz,

2-boshlovchi: Tinchlik istar butun olam,
Tinch yashashni sevar odam.
Barcha ellar do'st-qadrdon
Tinchlik uyi O'zbekiston.

1- boshlovchi: Tinglang-tinglang bizlarni
Dono o'g'il-qizlarni
Dunyoda biz ming million
Tinch bo'lsin butun jahon.

(Mayin musiqa sadosi ostida).

1- boshlovchi: Aziz o'quvchilar, qadrli mehmonlar. Bugun biz Xotira va Qadrlash kuni munosabati bilan o'tkazilgan tadbirda ishtirok etdik. Bugungi munavvar kunlarning naqadar azizligini o'tgan muqaddas xotiralar yana bir bor eslatdi. Tinchlikni, Ona zaminni asrash lozimligini yodga soldi.

2- Boshlovchi: Shu musaffo osmon, shu yorug' kunlar haqqi-hurmati, tinchligimiz barqaror bo'lsin! Ozod va obod Vatanimiz yanada gullasin. Go'daklar yuzidan kulgu so'nmasin! Barchangizga baxt-iqbol doimo yor bo'lsin!

(Mayin musiqa sadolari ostida o'quvchilar mehmonlarga gul taqdim etadilar, tadbirga yakun yasaladi).

“KIM BO‘LSAM EKAN?”

Sahnada turli kasblarga oid rasmlar. O‘quvchilar kasblarga mos keladigan kiyimlardan va kasblarga, hunarlarga doir qurollari qo‘llarida. Davraga o‘z ishida muvaffaqiyatlarga erishgan shifokor, o‘qituvchi, dehqon, quruvchi kabi kasb egalari taklif qilinadi.

O‘quvchi: So‘z boshi, avvalo, assalom sizga,

Mehribon uztozlar,

Aziz mehmonlar!

O‘quvchi: Ko‘ksimizda qo‘limiz,

Odobdir shiorimiz,

Bizlar deymiz doimo,

Assalomu alaykum!

Sahnaga ikki o'quvchi chiqib keladi.

O‘quvchi: *Salom dugonajon.*

O‘quvchi: **Salom.**

O‘quvchi: Sen katta bo‘lsang kim bo‘lasan?

O‘quvchi: Bilmadim.

O‘quvchi: Sen kim bo‘lasan?

O‘quvchi: Men ham biror kasb tanlaganim yo‘q.

O‘quvchi: Bu yerda kasblar haqida ertalik o‘tkazilayotgan ekan. O‘zimizga yoqqan kasbni tanlab olamiz.

Boshlovchi: O‘sib-o‘sib yildan yil

O‘n oltiga to‘laman.

Kasblar juda xilma-xil,

Men-chi? Men kim bo‘laman?

Sahnaga navbat bilan turli kasb egalari chiqishadi.

Shifokor: Yo bo‘lsammi shifokor,

Dard bor joyda davo bor.

Hamma kelar men tomon,

Deya ahvolim yomon.

Men qilgach dori-darmon,

Nimjon endi pahlavon.

Kimki nolisa darddan,

Uni tuzatsam shartta.

Chiqqan qo‘lni tuzatsam

Dorilami uzatsam.

O‘qituvchi: Yo bo‘lsam o‘qituvchi,

Bilinga o‘qituvchi.

O‘quvchilar jo‘r ovoz,

Menga der: salom ustoz.

Rosa kuchim qilib sarf,

O‘qitsam yozishga harf.

Ular menga yozsa xat

Deyishsa: “Uztoz, rahmat”.

Cho‘pon: Yo bo‘lsammikan cho‘pon,

Podani saqlab omon.

Chiqsam tog‘- u adirga

Bepayon yaylov-qirga.

Tunlari gulxan yoqsam,

Ko‘m-ko‘k osmonga boqsam.

Tug‘iganda qo‘zichoq,

Parvarish qilsam shu chog‘.

Quruvchi: Yo bo‘lsammi quruvchi.

Uylar qurib beruvchi.

Uy topshirib ko‘p qavat,
Desam, yashang marhamat.
Binolar sement, toshli,
Zilzilaga bardoshli.
Desa ko‘chada ko‘rgan
“Bu uyni shular qurgan”.

Tikuvchi: Tikuvchi bo‘lsam qalay?

Uning ishi bir talay.
Men tikaman kostum-shim,
Xohlovchilar bormi? Kim?
Bichiladi gazmollar,
Bosiladi dazmollar,
Moda tanlang, marhamat,
Chontaklar qavat-qavat.

Uchuvchi: Yo bolsammi uchuvchi,

Samolarni quchuvchi.
Samalyotlar IL, TU, AN
Senga shoshaman, Vatan.
Marokash, Anqaradan,
Peterburg, Samaradan.
Samolyotim mustahkam,
Yo‘lovchilar xotirjam.

Yozuvchi: Yo bo‘lsammi yozuvchi,

Hikoyalar yozuvchi.
Roman, qissam yozilsa,
Kitoblarim bosilsa.
Taniqli bo‘lsam behad,
Darrov so‘rashar dasxat.

Sahnada savatda non ko‘targan nonvoy va palov ko‘targan oshpaz chiqib

kelishadi.

Oshpaz: Mehmonlarning barchasi jam bo‘lishibdi, ularni yaxshilab kutib olaylik.

Novvoy: Navoiy bobomiz aytganidek, dunyoda nondan aziz, nonning xushbo‘y hididan yoqimliroq narsa bo‘lmasa kerak.

Qani issiq nondan oling.

Oppoq xushbo‘y muloyim.

Lalmi bug‘doy undan.

Shunday quvnoq kunlarda,

Non yopaman men doim.

Lalmi bug‘doy nonlar.

Betiga suv urildi,

Qani oling mehmonlar.

Tandirdan tez uzildi.

Oshpaz: O‘zbek taomi palov sizga muntazirdir.

Yoqdim olov.

Yondi lov-lov.

Shirin bo‘lib,

Pishdi palov.

Qani yuring,

Qo‘lni yuving.

Maza qilib

Oshni uring.

Rassom: Shunday turing ikkingizni rasmingizni chizaman.

Oshpaz va nonvoy suratini chizadi-da, rassom haqida she’rni aytadi.

Toshkent tomlarida yonsa qizg‘aldoq,

Yo tovus patini yoyganda hilla,

Zarrin ramkalarga solib suratin

Askar: Men posbonman, yurtimiz askari.

Dushmanlarning yuzini qilib teskari.

Yurtimizdan, elimizdan haydayman

Saflarimiz, qatorimiz mustahkam.

Tinch uxlasin, otamiz-onamiz,

Gulga to'lsin, xonadon-u xonamiz.

Davraga ikki o'quvchi chiqadi.

O'quvchi: Biz bu kasb egalariga topishmoqlar aytmoqchimiz. Sizlar javobini topasizlar.

O'quvchi: Sirti tayoq, ichi bo'yoq.

Javob:...

O'quvchi: Palovga bossa bo'lar,

Padvalga ossa bo'lar

Javob:...

O'quvchi: Tap-tap etar,

Tagidan karvon o'tar.

Javob:...

O'quvchi: Qat-qat qatlama

Aqling bo'Isa tashlama.

Javob:...

Kasb egalari topishmoqlar javobini topadilar.

O'qituvchi: Dunyoda kasblar ko'p. Kasblami yomoni yo'q.

Har bir kasbning o'z hidi bo'ladi.

"Hunarni hidi qanaqa? she 'ri o'qiladi.

O'quvchi: Har hunarning o'zicha Bordir hidi belgisi.

Nonvoyxonadan kelar xamirturushning isi.

O'quvchi: Ustaxona yonidan

O'tib qolsang-chi agar,

Yangi taxta, paraha

Hidi dimoqqa tegar.

O‘quvchi: Bo‘yoqchida bo‘yoqning

Hidi bo‘ladi har xil.

Oynachi quchog‘idan ham

Zamaska hidi anqir.

O‘quvchi: Shoafyorning kurtkasida

Benzin hidi bor doim.

Doktorning xalatidan

Anqir xushboy dorilar.

O‘quvchi: Baliqchining ustidan

Dengiz hidi chiqqanday.

Faqat bekorchilarning

Hidi bo‘lmas hech qanday.

Barcha kasb egalari rolidagi o‘quvchilar sahnaga chiqishadi.

Boshlovchi: Kitobni tutgan hamon.

Shuni yaxshi anglab ol.

Kasbni bo‘lmas yomoni,

Yoqqanini tanlab ol.

O‘qituvchi: Qaysi kasbni tanlamaylik bariga qunt bilan o‘qimog‘imiz kerak.

Bo‘lay desang bog‘bon,

Yo Vatanga posbon.

Yo osmonda uchuvchi,

Yo dengizda suzuvchi,

Nimaki qilsang tilak

Bariga o‘qish kerak.

“MEHRJON” BAYRAMI

O‘quvchilar: Ko‘ksimizda qo‘limiz,

Odobdir shiorimiz.

Biz doimo aytamiz,

Assalomu alaykum.

Salom bilan boshlanar,

Bilsang odob va axloq.

Salom bilan begona

Bo‘lar do‘st va inoq.

Ma‘naviyat soatini o‘qituvchi kirish so‘zi bilan boshlab beradi.

Aziz bolajonlar, “Mehrjon” bayrami o‘zbek xalqining qadimiy, milliy sayli ekanligini tushunib olishingiz lozim, chunki bu bayram kishilami mehr-oqibatli, rahm-shafqatli, iymonli bo‘lishga undaydi. Bobomiz Abu Rayhon Beruniy yozishlaricha, “Mehrjon” bayarmi qadim-qadimlardan nishonlanib kelingan. Kuz bizga in‘omlari bilan ham mehr, ham jon ato etgan. Kuz yig‘im-terim davri. Hosilning bir misqolini ham nobud qiimay yig‘ib-terib olish faslidir.

Davruga Dehqon bobo kirib keladi.

O‘quvchilar birgalikda: Assalomu alaykum, Dehqon bobo! - deb aytadilar.

Dehqon bobo: Vaalaykum assalom, aziz bolajonlar! Hurmatli mehmonlar, sharbatga to‘lgan bog‘imizga, to‘kin-sochin polizimizga, nurga to‘lgan paxtazorlarimizga xush kelibsiz! Mashaqqatli va sharaflı mehnatimiz tufayli pishib yetilgan mevalar, qovun-tarvuzlar sizlarni chorlab tilga kiryaptilar.

Mevalar tilga kiradilar.

Anor: Anorlar qip-qizil,

Yurak qoniday,

Marvarid donalari

Odam joniday.

Har qatra sharbati

Der, quvvat bolaman.

Anorman, yurakda

Men bayot bo‘laman.

Nok: Bol bog‘lab Qolibman pishib,

Qo‘rqaman daraxtdan

Ketmayin tushib.

Endi sho‘x bolalar,

Silkitsa chatoq,

Shamolga to‘ktirmay,

Terib ol, o‘rtoq!

Olma: Daraxtlar, olmalar

Yashnaydi orolanib.

Barglarning orasidan

Boqadi tillolanib,

Ertalab bog‘da kezsam.

Quyoshday kulib turar.

Tunda har bitta olma

Naq yulduz bo‘lib turar.

Dehqon: Dehqon desam, ko‘z o‘ngimda

Jonlanadi saxiy inson.

Dehqon desam, ko‘z o‘ngimda

Yashnab turar bog‘-u bo‘ston.

Jonlanadi, dehqon desam,

Sahrolarda kulgan bahor.

Ko‘z o‘ngimda: saxiy g‘o‘zam,

Savat-savat olma-anor.

Ko‘z o‘ngimda: tonggi gullar

Dimog‘imda ufurar hid.

Ko‘z o‘ngimda: qadoq qoilar,

Yuzlarida ter-marvarid.

Dehqon desam, ko‘z o‘ngimda

Namoyondir yoz quyoshi.

Unga ixlos ko‘p ko‘nglimda

Dehqon - go‘yo Yer naqqoshi.

Oltin kuz Juda go‘zal bizning kuz.

Kuzga bo‘lsin ko‘p olqish.

Hosilimiz juda mo‘l

Rahmat senga, oltin kuz!

Bayramlarning sarasi

Bizning hosil bayrami.

Yasha-yasha oltin kuz,

Mehrjonim bayrami.

Sabzavotlar qo‘shig‘i

Ukajonlar, sabzavotning

Nimaligin bilib oling.

Turmushdagi xizmatini

Quloqlarga ilib oling!

Sabzavotdir obodchilik

Uyimizning qo‘ri-quti

Mo‘l-ko‘lchilik boshi shundan

Sabzavot-la ro‘zg‘or buti.

Bug‘ taratgan qozonimiz

Qaynashida sabzavot bor.

Quyuq-suyuq har taomga

Lazzat berar xo‘p beg‘ubor.

Maqtovi hech tamom bo‘lmas,
Sho‘rva-shitir, lag‘mon, jarkop,
Hammasiga sabzavot bor,
Hosillami ol der qoplab.

Kartoshka: Sevib eksang sen kartoshka,
Mehnating hech ketmas bo‘shga.
Kartoshka yeb, to‘q, tetik san,
Vaqtini qo‘ldan bermay ek san!
Kartoshkasiz taom bo‘lmas.
Sho‘rva-shitir, lag‘mon, jarkop,
Hammasiga kartoshka bor.
Parvarishing qilsang boplab,
Hosilimni ol der qoplab.

Sabzi: "Yer tagida oltin qoziq"

Ko‘pdan mashhur oti bor.

Uy ro‘zg‘orda tengi yo‘q,

Sabzi tansiz, beg‘ubor.

Shu palovni palov qilgan

Mirzoyisi desangiz.

Arzigudek karsillatib

Nok o‘rnida yesangiz.

Pomidor: G‘arq pishganda pomidori

Qancha yesang shuncha dori.

Xoh taomga solib qoqin,

Xoh shunday ye, qizil oltin...

Rangingga rang qo‘shaman der,

Mazaxo‘rak bo‘lganlar yer.

Piyoz: Yetti qavat hurmat to‘ni

Yelkasida erta-kech.

Mirpiyoz shu, u kirmagan
Eshik bo‘lmas elda hech
Shudir barcha quyuq-suyuq,
Taomlarning hurishi.
Piyoz bilan qozon-tovoq
Yuragining urishi.

Bodring: Polizda uzun bo‘lib
O‘sar ko‘k rangda to‘lib.
Choponim ko‘k beqasam
Jo‘yak olib ekasan.
Tez-tez suv qo‘yib tursang,
Ozaymayman sen tersang,
Yegaysan barra-barra,
Barraligim xo‘p sara.
Buni toping, qizlarim
To‘ni silliq, tuki yo‘q,
Hammasi to‘q, po‘ki yo‘q,
Ichi qizil, ko‘ki yo‘q,
Uni choqolmas chumchuq.
Bu nima qizim, Qunduz?
Bumi, dadajon, tarvuz.

Uzum: Marjon-marjon yumaloq,
Yaproqlari shapaloq,
Qora, qizil, sariq, oq.
Yeb ko‘rmasdan o‘ylab boq.
Sen ayt, Mamlakat qizim?
Bumi, dadajon, uzum.

Behi: Malla tukli, sap-sariq.
Murabbosi mazali.

Palovga bossa bo‘lur,
Omborga ossa bo‘lur.
Tishlab ko‘rib, ayt, Mehri?
Bumi, dadajon, behi.

Anor: Mayday yoqutday qizil,
Shirin, nordon, xilma-xil.
Qalin, taxir po‘sti bor,
Hamma yerda do‘sti bor.
Sen ayt-chi qizim, Gulnor?
Bumi, dadajon, anor.

Ustozingga rahmat (*sahna ko‘rinishi*)

Olimjon bog‘ ko‘chadan

Borar edi qishloqqa.

Ko‘zi tushdi besh- o‘n yong‘oq

Yo‘lda sochiq yong‘oqqa.

Terib oldi-ku, ammo

Fikri chuvaldi uzoq.

Yo‘q olmayman, olmayman.

U turgan daraxtlardan

To‘kilganin bilaman...

Yong‘oqli bog‘ eshigin

Chaqirdi tiq-tiq urib.

Barvasta bo‘yli kishi

Chiqdi: - Kim?-deb hol so‘rab.

Der: - O‘tkinchi bolaman.

Arzimas besh-o‘n yong‘oq

Ko‘pchilik haqi lekin,

Egasidan so‘ramay,

Olib ketsam men tekin...

O‘tar edim ko‘chadan,
Yong‘og‘ingiz pishibdi.
Mana, besh-o‘n donasi
Katta yo‘lga tushibdi.

Bog‘bon deydi: - Xo‘p, balli,
Ustozingga ming rahmat!
Ola qol, ey, azamat,
Ola qol, ey, azamat!

Maqollar

Yer haydasang kuz hay da,
Kuz haydamasang yuz hayda.
Kumush qishdan, zumrad bahordan,
Qolishmaydi kuzning ziynati.
Har kim ekanin o‘rar.
Mehnat - mehnatning tagi rohat.
Do‘st do‘stni kulfatda sinar,
Odam odamni mehnatda sinar.
Yozgi mehnat, qishki rohat.
Halol mehnat insonni ulug‘laydi.
Yer egasi bo‘lma Mehnat egasi bo‘l.
Mehnatda topishgan do‘st ajralmas.

YAXSHI NIMA-YU, YOMON NIMA?

“Go‘zal fazilat - inson xulqi” degan mavzuda biz bir necha maqollar, she‘rlami o‘qigandik. Respublikamiz Prezidenti biz yoshlarni kelajak tayanchi, ishonchi bo‘lib qolishimizga umid qilib, shunday deganlar: “Mening eng katta ishonchim va umidim - bugun zamonaviy tarbiya va bilim olayotgan, endigina kuchga kirayotgan yoshlarimiz, farzandlarimiz”.

Respublikamiz Konstitutsiyasida ota-onalar, farzandlar, ularning o‘zaro huquq

va burchlari yozib qo'yilgan. Inson uchun eng yaxshi narsa uning go'zal axloqi, eng yomoni birovlami ko'ra olmaslik, do'stlar orasini buzish. Farzandlarning eng yaxshisi bu o'z ota-onasini hurmat qilib, ularga rahmat so'zini keltiradiganlaridir.

Bolalar bilan ota-onalar orasidagi huquqiy munosabatlarning asoslari Respublikamiz Konstitutsiyasida ham berilgan.

Odobli, iboli, chiroyli bo'li!

Ota-onalarning o'z farzandlari oldidagi burchlari:

Ota-onalar o'z farzandlarini voyaga yetgunlariga qadar boqish va tarbiyalash uchun majburdirlar.

Davlat va jamiyat yetim bolalarni va ota-onalarning vasiyligidan mahrum bo'lgan bolalarni boqish, tarbiyalash va o'qitishni ta'minlaydi. Bolalarga bag'ishlangan xayriya faoliyatlarini rag'batlantiradi.

(O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 64-modda)

Farzandlarning ota-onalari oldidagi burchlari.

Voyaga yetgan, mehnatga layoqatli farzandlar o'z ota-onalari haqida g'amxo'rlik qilishga majburdirlar.

(O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 66-modda)

Hadis.

Bir kishi payg'ambarimiz Muhammad sallallohi alayhu va sallamning huzuriga kelib: "Ey Oллоhning rasuli, men odamlardan kimlarga yaxshilik qilay?" - debdi. Payg'ambarimiz:

"Onangga",- deb javob beribdilar. Haligi kishi undan so'ng-chi, desa, yana "Onangga",- debdilar. Undan so'ng-chi, deb berilgan so'roqqa yana : "Onangga", - deb javob beribdilar.

Halol rizq istash har bir musulmonning burchidir.

Hayoli, odobli bo'lmoq har vaqt xayrli ishlarga sabab bo'lur.

Mo'min kishida yomon xulq bilan baxillik bo'lmas.

Xasta bo'lganingda hoi so'ragan kishining holini so'ra.

Senga hadya bergan kishiga sen ham hadya ber.

Alloh Taolo oldida to‘g‘ri so‘zdan yaxshiroq sadaqa yo‘qdur.

Tejamkorlar muhtoj bo‘lmaslar.

Ilm istab o‘tkazgan bir soat tun bo‘yi ibodat qilishdan yaxshiroqdir.

Ilm istab o‘tkazilgan bir kun uch oy ro‘za tutishdan yaxshiroqdir.

Saxiy kishilarning taonii shifodir, baxil kishilarning taomi xastalikdir.

To‘y da bir kun taom bermoq sunnat, ikki kun taom bermoq fazilat, uchinchi kun esa xalq orasida shuhrat uchundir.

Insonlarning karami dindandir, muruvvati aqlidandir, obro‘si axloqidandir. Oyim bilan arazlashdim.

Men haddimdan bir oz oshdim,

Oyim bilan arazlashdim.

Hech kim meni ovutniadi,

Choyimni ham sovutmadi.

Mana endi tilim kuydi,

Dadam asta kulib qo‘ydi.

O‘ynagim ham kelmayapti,

So‘ylagim ham kelmayapti.

Nahot endi menga oyim,

Gapirmasdan yurar doim?

Birdan o‘pkam to‘lib keldi,

Ko‘zlarim nam bo‘lib ketdi.

Oyim tomon uchib bordim,

Uni mahkam quchib oldim:

- Yarashaylik, oyi, keling.

Meni tezroq yaxshi ko‘ring!

QIZ BOLANING HAYOSI BO'LAK

(Sinf qizlari uchun)

Darsning maqsadi:

- qiz bolalarni hayotga tayyorlash bugungi kunda jamiyatimizda olib borilayotgan vazifalar haqida suhbat;
- donishmandlarning ayollar haqida aytgan fikrlari;
- mavzuga oid bir qancha rasmlar ko'rgazmalar, didaktik o'yinlar, muammoli savollar orqali o'quvchilarni erkin fikrlashga chorlash.

Darsning jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, rag'bat kartochkalari, badiiy asarlardan namunalar, didaktik o'yinlar.

Dars turi: amaliy va nazariy

Dars usuli: "Aqliy hujum", "Klaster" metodlari, guruhlarda ishlash.

Darsning borishi:

a) tashkiliy qism: salomlashish, darsga hozirlik ko'rish, doskaga mavzuni va dars shiorini yozish, sinfni matematik amalli tarqatmalar vositasida guruhlarga ajratish.

b) o'tilgan mavzuni mustahkamlash: o'quvchilarda vatanparvarlik tushunchalarini kengaytirish, vatanni onaga qiyoslash orqali yangi mavzuni boshlash:

- Aziz bolajonlar, ona Vatanimiz haqida qancha gapirsak oz. Chunki Vatanimiz beqiyos va betakrordir. Biz dunyoda tengi yo'q yurt farzandlarimiz. Xo'sh, Vatan o'zi nima?

Klaster usulida o'quvchilar Vatan so'ziga ta'rif berishadi.

Ona deganimda oqsoch jafokash,

Munis va mehribon chehrang namoyon.

Sen axir bag'ringda parvarish qilib,

-Bolajonlar, onadan, Vatandan yiroq bo'lganingizda his qilasiz sog'inch hissini.

Yangi mavzu:

1-shart: "Telegramma" (5 daqiqa)

- Bolalar, tasavvur qiling, uzoq o'lkada safarbardasiz. Onangizni juda sog'indingiz. Sizda faqat telegramma yozish imkoni bor. Marhamat, telegramma yozishni boshlang.

(O'qituvchi telegramma siqiq va chiroyli matndan tashkil topishi kerakligini aytadi.)

1- guruh "Bibixonim"

Telegramma

Salom , oyijon. Sizni erkalashingizni sog'indim. Har nafasimda sizni eslayman. Duolaringiz doimo menga dalda bo'ladi.

2-guruh "Nodirabegim"

Assalom, onajon. Men sizni , o'z yurtimni juda sog'indim. O'zingizni asrang.

3-guruh. "Tomaris"

Assalomu alaykum, mehribon Onajonim. Men sizni bir asr ko'rmagandayman. Juda sog'indim.

(Telegrammalar baholanadi)

2-shart:"Savol-javob"

She'r

Berishibdi odamlar donishmandga bir savol:

-Javob bering, ey ustoz, agar bo'lsa bemalol,

Aytib bering bizlarga Ayol so'zin ma'nosin.

Jondan sevamiz xalqning asl o'g'il donosin.

Shunda debdi donishmand savolga javob aylab,

Har bir qator tarifi so'zlabdi xitob aylab"

-“A” degani alloma, mehr, vafo, muhabbat,

“Yo” degani yoronlar, ayol tanlarga rohat.

“L” degani latofat, ayol so'zi bir jahon,

Baxtimizga doimo ayollar bo'lsin omon.

Doskaga katta harflar bilan “ayol“ so'zi yoziladi.

(guruhlar konvertlarga solingan savollarni tanlab oladilar va javob beradilar)

1-guruh: Ayol kim o‘zi? (*Fikringizni bildiring*)

2-guruh: Qiz bolaning baxti tildandir.

3-guruh: Qiz bola go‘zal lola, ibosi bo‘lsa.

3-shart: ”Moychechak”, “Klaster” usullarida o‘yin

“Klaster” usulida moychechak chiziladi. Uning barglariga qiz bolaga xos fazilatlar yozib chiqiladi.

- Qadimda bir ayolni dorga osmoqchi bo‘ldilar. Undan oxirgi tilagini so‘rashibdi. Ayol igna bilan ip keltirishlarini so‘rabdi. “Nega igna bilan ip so‘rayapsan? O‘layotgan odamga igna bilan ip nega kerak?” - so‘rashibdi podshoh va mulozimlar. Ayol esa: “Ko‘ylagimning etagi yirtilib qolibdi. Shuni tikib olmoqchiman. Toki yonimdan o‘tib ketayotgan ustimdan kulmasin. Sharm-hayoli bo‘lib o‘lmoqchiman”, -debdi .

4-shart:”Igna va ip “ o‘yini

(Uchta guruhdan o‘g‘il bolalar chiqariladi. Tasavvur qiling. Maktabga kech qolyapsiz. Onangiz, opa-singlingiz uyda yo‘q. Tugmangizni tikib olishingiz kerak.)

_Bolajaonlar, kimning onasi chiroyli. ?

-Kimning onasi xunuk?

Sinfda jimlik..

- Oilada onangiz eng ko‘p ishlatadigan so‘zni eslang va ayting.

- Ko‘chada ehtiyot bo‘lib yur.

- Idish tovoqlarni yuvdingmi?

- Tez tur, kech qolasan. Qo‘lingni yuvdingmi?

- Kimning onasi pazanda?

- Mening onam pazanda.

- Mehmon kelganda otangiz onangizga nima deydi?

- Osh qilgin, onasi.

Ayol Ollohning betakror mo‘jizasi. Ayol sirli bir kitob, varaqlaganing sari qizig‘i chiqaveradi.. Yil fasllari faqat 4ta, ayolning esa 1001ta fasli bor. Uni butkul tushunib yetgan yo‘q bu jahonda. Uni tomosha qilib zerikkan inson yo‘q bu

jahonda. Unga ishi tushmagan kishi yo‘q. Ayolni, onani tushunishning o‘zi bir olam. Bu ilmga yetishganlar qancha ko‘paysa, baxtli onalar shuncha ko‘payajkdir. Bolalar ona, ayolga atab she‘r o‘qiydilar.

Uyga vazifa:

“Qiz bolaning xayosi bo‘lak” mavzusida matn yaratish. Matnda hayo, ibo, oriyat, go‘zallik, mehribonlik, odob, orasta so‘zlaridan foydalaning. Ona haqida she‘r , hikmatli so‘zlar, maqollar, rivoyatlar, va agsonalar o‘qib yod oling.

NAVOIY VA BOBUR TAVALLUDIGA BAG‘ISHLANGAN TADBIR SSENARIYSI

Boshlovchi: Tinglang, tinglang , tarix so‘zlamoda asrlar osha,
Yuksak tog‘ oralab o‘kirgan she‘rning .
Na‘rasiga tengdir aksi sadosi,
Besh yarim asr kim yangrar vatanda,
Hazrat Alisherning asriy nidosi.

Boshlovchi: Bobur Andijoniy, o‘zbekiy o‘g‘lon,
Bobur bu she‘riyat, cheki yo‘q firoq.
Bobur -o‘t, ayriliq, oh-u zor ,hijron,
Ko‘nglimiz birga-yu ,oramiz yiroq.

Parda ochiladi. Boburning Hindistondagi saroyi.

Taxtda Bobur mulozimlari bilan mushoira o‘tkazmoqda

Mulozim: Zarofatlig‘ podshohimiz Zahiriddin Muhammad Bobur hazratlarig‘a duoyi ehtiromlarimiz bo‘lg‘ay.

Bobur: Rahmat, mavlono.

2-mulozim: Olampanoh, Hazrat Navoiy ash‘orlaridan iborat bo‘lmish mushoiramizni davom ettirishga ruxsat etgaysiz.

Bobur: Bosh ustiga, qani mavlono sizdan bo‘lsin.

Mavlono: Bu gulshan ichra yo‘qdur baqo guliga sabot,

Ajab saodat erur qolsa yaxshilik bila ot.

Mulozim: Borakallo, mavlono, Borliqdagi barcha narsalar go‘zal va latif, lekin inson ulug‘ yaratildi. U borliqning gultoji.

Mulozim: Ayni haqiqat, inson degan sharaflı nomga loyiq bo‘lsang, xalq g‘amidin g‘ami yo‘qlarnı odam deb hisoblamagin.

Odami ersang demagil odami

Onikim, yo‘q xalq g‘amidin g‘ami.

Mulozimlar: Borakallo, borakallo. U buyuk ne‘matga ega bo‘lmish aqlga ega yagona xilqatdir. Shu sababli olamning har bir zarrasi uchun javobgarlik , imon, e‘tiqod bizni tark etmasin.Omin.

Bobur: Bo‘lmasa ishq ikki jahon bo‘lmasun,

Ikki jahon demaki, jon bo‘lmasun.

Ishqsiz ne jonki ani joni yo‘q,

Husnni netsun kishiki oni yo‘q

Vatan ishqı, xalq dardi ilayashash, yor-u birodarlarnı g‘animat tutish farzdur, shunday emasmu?

-Tasanno, olampanoh.

Humoyun: Otajon, hazrat Navoiy... (“Fido” raqsi)

Mulozim: Olampanoh, Elchilar kelmishlar...

- Olampanoh, Sulton Muhammad Hofiz otlig‘ bir zot huzuringizga muntazir.

Bobur: Kim ul , qaydin kelibdur?

-Toshkanddin, olampanoh. Siz zoti sharifingizni ziyorat etmoq niyatida kelibdurlar.

-Toshkanddin? Ayting, kirsin. Mavlono Forig‘iy, bu zot kim bo‘lsa ekan? Sizning hech eshitganingiz bormi?

-Olampanoh, sizni yo‘qlaguvchi bu zot Movarounnahrning mashhur allomalaridan biri bo‘lur. “Ko‘ykiy” taxallus qilibdur, deb eshitganim bor.

-7- iqlimning shamsi anvori, zarofatlig‘ podshohimiz Zahiriddin Muhammad Bobur mirzo hazrati oliylariga duoyu ehtiromlarimiz bo‘lg‘ay. Assalomu alaykum, olampanoh.

- Vaalaykum assalom, xush kelibsiz. Marhamat, o‘tiring. Ziyoratingiz olloh dargohiga qabul bo‘lg‘ay.

- Qulluq, olampanoh.

- Ilohi omin, shohimizning umrlari uzun, davlatlari ziyoda bo‘lsin.

- Mening betakalluf tashrifim olampanohga g‘alati tuyular. Mening ishim yo‘l yurmoq, dunyo kezmoq. Bu safar ona diyoringiz, ko‘z ochib ko‘rgan yurtingizdan duoyi salomlar keltirdim. Yurtingizning tabarruk yodi muborak xotiralaridan ko‘tarilmagan bo‘lsa kerak?

- Ul chamanning latofatlarini nechuk kishi unutgay?! Unutgan kishining ko‘zlariga tiriklayin tufroq to‘lmasmu?

- Inson kindik qoni to‘kilgan yurtni hargiz unuta olmas. Xotiringiz jam bo‘lsin. Ul diyorlarda muborak nomingizni hanuz yod eturlar.

- Olis yo‘l toliqtirmadimi sizni?

-Yo‘q, yo‘q. Darvoqe, sizga atalmish bir omonatni topshirmoq menga qiyomat qarz.

“Nasoyimul muhabbat”?! Mir Alisherbekning tabarruk bitiklari-ku.

- Ha, olampanoh. Nechog‘ go‘zal san‘at. Muhabbat nasimi kelgan yutrga jon sadqa bo‘lsin. Alisherbek benazir zot erdi. Har daf o‘qub hayrat qilamenki, turkiy tilde ash‘orni hech kimsa ul hazratdek ko‘p va xo‘p aytgan emas.

- Yaxshi kitob kishi ruhining jon ozig‘i.

- Choy keltiring, suhbatimiz uzoq davom etgusi , inshoolloh. Keling, ustoz g‘azallaridan tinglaylik. Dargohimizda g‘azallarni g‘oyat go‘zal o‘qiguvchi tolibi ilmlar borki, alarning diltortar xushovozlari Navoiy bitiklari ila hamohangdir.

(3 qiz g‘azal o‘qiydi.) Raqs.

Eshik og‘asi: Olampanoh, huzuringizga Afg‘onostondan va hind rojalari tomonidan elchilar buyurmishlar.

-Marhamat, kirsunlar.

Hind elchisi: Shohim, sizga hind rojalari nomidan xabar olib keldim. (*Xat o'qiladi.*)

“Din-mazhab janjallarining oldini olishga, mamlakatda osoyishtalik va adolatni qaror totirishga jazm etdingiz. Adolatli qonun chiqardingiz. G'ayridinlik solig'ini bekor qilganingiz, vafot etgan erni xotini bilan birga kuydirishni taqiqlaganingiz sizning bizning xalqqa hurmatingizdandur. Obodonchilik ishlarini yo'lga qo'yib, ariqlar qazdirdingiz, binolar qurdirdingiz, atrofingizga olimu fozillarni to'plab, mamlakatimiz tarixi, urf-odati, udumlariga hurmat bilan qaradingiz. Mahalliy aholi vakillari bilan maslahatlashib ish yurityapsiz. Minnatdorchiligimizni izhor aylab sizga cheksiz hurmatimizni bildirmoqchimiz.” Qalamingizga mansub ushbu to'rtlikni ilova qilibdurlar.

Bobur: Mir Alisherbek ila ko'rishmagan ersak-da, Boshqa rishtalar bizni bog'lab turadi. Yoshligimdan u kishining shaxsiga va ijodiga hurmatim baland. Buni qarangi, men tug'ilgan yili Alisherbek “Xamsa” asarini yozishga kirishmishlar, Men Samarqandni qo'lga kiritganimda “Xazoyinul maoniy” ning dovrug'i butun turkiy dunyoga yoyildi.

Ko'ykiy: Ayni haqiqat, ahli fazl va ahli hunarg'a Alisherbekcha murabbiy va homiy ma'lum emaskim, hargiz paydo bo'lmish o'lg'ay.

Humoyun: Navoiy hazratlari mijozi nozuk bila mashhurdir, deb eshitamen.

Otajon, turkiy “Xamsa” ustoz tafakkurining eng yuksak namunasi, ya'ni turkiy so'z san'atining gultojidir. Tinglaymizmi?

(“Xamsa” ta'rifi – boshlovchi parda ortida -A.Jomiy)

Bobur:- Marhamat.

(*“7 go'zal” raqsi.*)

Ko'ykiy: Navoiyning Farhodi komillikning ayni namunasi, to'g'ri emas, olampanoh. Bunday asarlar fozil xalq dilida o'chmas iz qoldirmish.

Bobur: To‘g‘ri. “Farhod va Shirin“, “Layli va Majnun” dostonchilikning betakror namunasidir. O‘g‘illarim alarni har o‘qiganlarida turkiy tilimizning sof va jozibadorligiga tasannolar aytishadi.

Humoyun: Padari buzrukvorim, “Farhod va Shirin”dan tinglasak.

Bobur: Bag‘oyat soz bo‘lur edi.

“Farhod va Xisrav dialogi”.

Farhod va Shirin tanishuvi.

Ko‘ykiy: Qutlug‘ dargohingizdagi kutubxonada noyob durdonalar, tilloga topilmas kitoblar bor deb eshitamen.

Bobur: Ha, shunday. Shulardan foydalangan holda bizning tolibi ilmlar Alisher Navoiyning “Lison ut tayt” asaridan parchani jonlantirmishlar. Keling, tomosho qilaylik.

Ko‘ykiy: Bosh ustiga.

(Lison ut-tayr)

Muallif parda ortida: Yaratuvchi qudratli qalami bilan olamni aniq bir reja ostida bunyod etdi. Butun olamni yaratishdan maqsad inson bo‘lib, u hamma mavjudot ichida tengi yo‘qdir. Inson ko‘nglini turli bilimlar xazinasini qildi. Va bu tilsim ichida tangri o‘zini yashirdi. Mir Alisher Navoiy 4 yoshlarida Farididdin Attorning “Mantiq ut- tayr” asarini yod oldilar va bir umr ana shu asardan madad oldilar. Umrlarining oxirgi yillarida esa “Lison ut -tayr “ asarini yaratdilar.

Muallif: Bir kuni guliston, o‘rmon , dengiz-u biyobon qushlari to‘planishdilar. Ular muhabbat bilan navo tuzib, bazm tugagach, osmonga parvoz qilmoqchi bo‘ldilar. Bu parvozda hech qaysisining tayin bir o‘rni yo‘q edi. Nihoyat poygohdagilar nizo chiqardilar, to‘rdagilar esa ularning gapiga quloq solmadilar. Oxir -oqibat ular shunday bir shohga muhtoj bo‘ldilarki, u shoh insofli va diyonatli, yaxshi tartib o‘rnatadigan bo‘lsin. Qushlar adolatli shoh va Vatan izlashga qaror qildilar.

Qushlar: Do‘stlar, bizga bir yo‘lboshchi kerakki, toki u insofli va diyonatli, yaxshi tartib o‘rnatadigan, adolatli bo‘lsin. Biz unga itoat qilaylik va u bizni baxtli

,farovon hayot kechiradigan Vatanga boshlasin.

Muallif: Qushlar o'zlariga shoh istab , uni topa olmay hayron bo'lib turganlarida Hudhud ularga Simurg' haqida xabar berdi:

Hudhud: Ey g'ofil va bexabar guruh.! Siz uchun olamda tengi yo'q va o'xshashi yo'q bir shoh borki, uning vasfini aytishga yuz ming til ham ojizlik qiladi. U olamdagi barcha qushlarga shohdir, holingizdan doim ogohdir.

U sizga yaqin , ammo siz undan yiroqsiz. U Uning yurtida yuz minglab ajoyib ranglar jilva qiladi. Har bir rangning o'zida yana ming xil go'zal naqshlar bor. U Qof tog'ida yashaydi, uni SIMurg' deb ataydilar.

Siz u yerdan benihoya uzoqsiz, ammo u sizga bo'yin tomiringizdan ham yaqindir.

Qushlar: Ey nafasi jonbaxsh, nutqi dilkash, Sen payg'ambarlarga hamroh bo'lgan jonzot. Bizga to'g'ri yo'l ko'rsat. G'aflat tuzog'idan qutqar.

Qushlar: Ey to'g'ri yo'l ko'rsatish yo'lida sahibjamol. Biz haddan tashqari xor va zaif. Joni kuchsiz, tani ozg'in va nimjon bir to'damiz. Oldimizda turgan yo'l juda olis. , unda xavf-xatar juda ko'p. Biz bu yo'lni qanday topib olamiz?

Hudhud: Ey, bu yo'lda hamroh bo'lgan o'rtoq! Bilgilki, bu yo'l 7 vodiyan iboratdir:

Talab vodiysidan seni sharofatli sharofatli to'g'ri to'l ko'rsatuvchigina boshlab boradi. Keyingi vodiya eng to'g'ri yo'l ishqdir. Bo farovon makon ishq, bqxat ishq. Kimki buni sezsa, o'z jonidan qo'rqmaydi, uning dardi qorong'u olamdagi shamdir. Keyin Ma'rifat vodiysiga qadam qo'yasan. Har bir kishining ma'rifatga yaqinligi uning turmushiga yarasha bo'ladi. Sabr vodiysi benihoya keng bo'lib, yuksak osmon ham uning oldida past turadi. **Qanoat** va **Ezgulik** senga tayanch bo'ladi. **Mehnat** tufayli biz shoh iltifotiga sazovor bo'lamiz.

(Talab, ishq, Ma'rifat, Istig'no, Tavhid, Hayrat, Faqru fano vodiylari)

Qushlar: Ey mutrib, dardli qo'shiq ayt. Bedardligimdan halok bo'lmoqdaman . Toki o'zimni anglay, kimligimni tushunay. (O'yin. "Otin qanot" Sherali Jorayev)

Qushlar: Ey toj Ko'rki, men gohida to'g'ri bo'lsam, gohida egriman. Gohida

fisqu-fasod bilan shug'ullansam, gohida taqvodorlik qilaman. Ba'zan ollohparastman, ba'zan but oldida sig'inaman. Mening o'zgaruvchan shum niyatim bilan to'g'ri yo'lni topolmayman.

Hudhud: Bu xil bema'ni illat hammaning barchaning zotida mavjud. Bunga nafs va ruh sababchidir. Kimki hafsoniyatini inkor qilsa, uning ruhoniya ti g'olib chiqadi. Buning uchun senga ustoz kerak, u senu bu xil nomusga qolishdan saqlaydi. Toki sen nafsga oshno ekansan, dilingga putur yetadi.

Qushlar: Sen bizga yo'l boshchi bo'l, sening ilmimg hammamiznikidan ko'p.

Kabutar: Ey to'g'ri yo'l ko'rsatish bobida kamolot sohibi. Barcha qushlar orasida men uchun xalq qo'lidan ovqat yeyishlik qismati bitilgan . Xaloyiq men uchun maskan va koshonalar quradi, qushlar oldimga suv va donlar keltirib qo'yishadi. Jahonda men odamlar tuzog'ining mahbusiman, shu sababdan ularga odatlanib o'rganib qolganman. Qismatga shukur qilib, bu mashaqqatli yo'lga chiqmaganim ma'qul emasmi.

Hudhud: Ey turli bahonani o'ziga kasb qilib olgan. Senga makr va hiylalar uyasi maskan ekan. Qushlar sening bu holatingdan hayratga tushmoqdalar. Sen kabi birorta g'ayratsizni topib bo'lmaydi. Kishilarning bergan suv – u donlariga asir bo'lding. Odamlar yog'ochning uchiga latta boylab, to'dangizni quvib yurishadi – ku! Ular sizga shunchalik jabr ko'rsatishadi – yu, siz esa tamagirlik bilan ularning yonidan jilmayasiz, ularning tomidan bo'lak boshqa joyga bora olmaysiz.

Bulbul: Bu yig'inga dadillik beruvchi zot men gul yonidan uzoqlashdim. Undan ayriqliqda oshiqu devona bir holatga tushdim, aql-u hush-u sabr mendan begona bo'ldi. Usiz menda na sabr bor, na toqat. U bog'dan ketgach, gung-u lol bo'lib qolaman. Uning yodi bilan bog' ichida sokinman. Ko'nglimda ham o'ngimda ham yolg'iz u. Shohga komil yuz bilan bo'qish lozim. Mendek gulga oshiqqa bu ish yo'l bo'lsin.

Hudhud: Aytganlaring boshdan oyoq shunchaki bir havasdir. Olamda sen kabi nafsga bo'yin eguvchi biron bir nodon bo'lmagan. Yilda bor yo'gi besh kun chamanda ochilib turadigan, o'n kun o'tmay tuproq uzra hazon bo'lib sochiladigan

vafosiz bir chechak uchun shunchalik g`avg`omi?

Burgut: Ey qushlar xo`jasi! Mening savlatim baxaybat, qahrim esa yomon, tog` mamlakati ichra qahramonman. Har kuni bir necha kaklik menga ovqat bo`ladi. ,agar bu bo`lmasa, tunlari ko`zinga uyqu kelmaydi. Yegulik izlab havoga ko`tarilsam, mendan qulon yoki kiyik qochib qutulolmaydi. Mendek qush qanday qilib bu yo`lga chiqa oladi? Qornim ochgach, yiqilib qoldi deyaver.

Hudhud: Sening zotingga yigitlik maqtovi loyiq, otingga esa pahlavonlik yarashadi. Ammo sening bu tumshuq va changalingga va saodatli qanotingga xayf! Ey, badnafs! Sen asl maqsadni ista! Halitdan bunchalik ojizlik ko`rsatma, Yo`lga tushmay turib qanotingni chetga tortasan. Shuni yaxshi bilki, o`z shirin jonidan kechib, bu yo`lga kirgan kishigina haqiqiy pahlavon va qahramon desa bo`ladi.

Muallif: Qushlar bu ajib so`zlarni eshitgach, hayotdagi barcha xorib-charchashlari yodlaridan ko`tarildi. Ular yashin kabi tezlik bilan yo`lni bosib o`tishardi. Ularga har damda bir xavfli vodiy ro`para kelardi. Ammo ulardan ba`zilari bu qattiq yo`lni bosib o`tishga qodir bo`lsalar, ba`zilari zor va zaif, ojiz edilar. Bundaylari to`dadan ayrilib, yo`lda qolib ketar, ba`zilari esa adashib, o`zlarini turli tomonga urishardi.

Qushlar: Biz endi senga tobemiz, sen bizning boshlig`imizsan. Qanday maqsading bo`lsa, biz uni ravo qilaylik.

Burgut: Sen bizga bosh qo`mondonsan, bizlar esa qo`shinmiz. Sen bizni qayerga boshlasang, o`sha yoqqa ergashib boramiz.

Qush: Ey qushlar ichida aziz bo`lgan. Aytchi, sen nima uchun yashirin sirlardan xabardorsan? Biz esa bexabar qolganmiz? Buning sababi nimadan iborat ekanligini bizga tushuntir.

Hudhud: Men ulug` bir kishining iltifotiga sazovor bo`lgan edim. Mendagi bu qadar yuksak izzat va boshim ustidagi baland martabalik toji ana shu tufaylidir. Pok yurakli kishilar kimgaki nazar tashlar ekanlar, bu nazar tuproqni kimyoga aylantiradi.

Qush: Ey qutlug` tabiatli, nafs menga zolimlik ko`rsatib, cheksiz dushmanlik

qiladi. Nimaki buyurilgan bo'lsa, u bunga xilof ish tutadi. Uning bu nojo'ya ishlarini hech bir kechiri bo'lmaydi. Men bu og'ir yo'lni qanday qilib bosib o'taman?

Hudhud: Tunu kun nafsning mahkumi bo'lib, bema'ni hangoma bilan ovunasan. U sendan baland kelib, sen unga mag'lub bo'lgansan. Agar sen bolalik chog'ingda uning asiri bo'lib, o'yin-kulgu bilan g'afolatga cho'mgan bo'lsang, yigitlik chog'ingda ham undan ayrilmading., bir lahza o'z holingga boqib, o'ylab ko'rmading. Mana endi qarilikka qadam qo'yding, ammo o'z odatingni tashlamay, fisqu-fujur bilan shug'ullanasan. Butun olamni qidirsan, sendek umrini behuda o'tkazgan zot topilmasa kerak.

Burgut: Ey sarbon, biz sening karvoningimiz. Yo'lni boshla.

(O'yin. "Sarbon" Sherali Jorayev)

Muallif parda ortidan: Ular yillar tinim bilmay qanot qoqib, oldilariga duch kelgan balodan qo'rqmadilar. Lekin ularning ozchiligi qiynalgan va jonlari o'rtangan holda maqsadga yetib kelishdi. Chunki yo'l cheksiz bo'lib, unda ofat, dard, ranj va shiddat benihoya edi. Ularning ba'zilar jon taslim qildilar, og'ir xastalikka duchor bo'ldilar. Oqibatda 30 tagina qush omon qoldi.

Begona qush: Hoy, bu to'da kim? Qanday jamoadir? Bu ming baloga muhtalo bo'lib, balodan bo'lak hech narsa topmaganlar kim ekan? Bu qadri tuproq, sargardonlar kim ekan?

Qushlar: Biz xor va zor bo'lgan, behuda ish qiluvchi ojiz guruhimiz. Jannat izlab chiqdik, va u dargohga yetishni orzu qildik.

Begona qush: Ey gumroh to'da, bu ahvolda qaysi tilingiz bilan yurt va shohning nomini zikr etmoqdasiz? Bu yer shunday muazzam joyki, hatto bunda yuz ming quyosh ham kichik bir zarra kabi nur socha olmaydi, yuz ming quturgan fil bir o'lik pashshadek gap. Shunday bir joyda siz na borsiz, na yo'qsiz. Bunday behuda so'zlarni aytmasdan tezda orqangizga qayting.

Qushlar: E voh, zoye ketgan mehnatimizga afsus. Biz kabi g'amli, orzu umidlaridan yiroq tushgan bir guruh bormikin?

Hudhud: Siz tushkunlikka tushmang. Biz bu yo'lga qadam qo'yib yuz baloni

yengib o‘tdik. O‘zingizni asl maqsaddan yiroq deb gumon qilmang. Biz bu yo‘lda haqiqiy kamolotga erisgdik. Agar oshiq kamolotga yetgan bo‘lsa, uning uchun barcha yo‘l ochiq. Uning uchun baxt ham, baxtsizlik ham tengdir.

Muallif: Bu 30 ta qushning ma’rifat va boylik istab, mashaqqat va ranj chekib, bu yerga yetib kelganlaridan maqsad, ularga semurg‘ o‘z yuzini ko‘rsatib, yo‘qlikdan birlikka erishish edi. Ammo ular qayerga qarasalar o‘zlarini ko‘rdilar. Oллоh, Bu qanday ajoyib so‘zki, Semyrg‘ni orzu qilgan 30 qush o‘zlarini semurg‘ sifatida ko‘rdilar. Bunda xuddi sadaf gavharga aylangani kabi, kimki o‘zligini anglasa, Ko‘ngil xazinasidagi tilsimni ochgan bo‘ladi.

(O‘yin 3ta qush)

Bobur: Tasanno, borakallo.

Mulozim: Movarounnahrdan bir mehmon kelibdur. Andijon qovunidan keltiribdur. Olib kelishsinmu?

Bobur: Andijondan qovun? Olib keling.

Chopar qovun olib kiradi. Bobur qovunni oladi va uni uzoq hidlab:

- Rahmat, men bu qovunning isida o‘z Vatanimni , Andijonimni his qildim.Siz mening xasta dilimni g‘oyat shod etdingiz.

Hijron qafasida jon qushi ram qiladur,
G‘utbat bu aziz umrni kam qiladur.
Ne nav’ bitay firoqu g‘urbat sharhini
Kim ko‘z yoshi nomaning yuzin nam qiladur.
Bormi ekan hech nima olamda hijrondin yamon. Har nekim ondin
yamonroqdur , budur ondin yamon. *(Yig‘laydi).*

“Yaxshilik” qo‘shig‘i

Humoyun: Otajon, ne bo‘ldi? Bardam bo‘ling.(Suyaydi)

Bobur: Tohirbek, Juzdonni keltiring. *(Tohirbek yangi muqovqlangan Qo‘lyozmani olib, Boburga beradi).*Badaxshonda “Vaqoiy”ni so‘ragan eding. Mana, yozib tugatdim, ol.*(Humoyun kitobni olib peshonasiga surib o‘par ekan, ko‘zlaridagi yosh tomchilari kitobga tushadi.)* Sendan iltimosim shuki, bu kitobni

avlodlaring ham o'qisin. Undan nusxalar ko'chirtirib, Samarqandga, Toshkentga, Andijonga munosib odamlarga yuboring.

Humoyun: Padari buzrukvor, siz saltanatni menga bermoqchi bo'libsiz. Lekin ishoning, men bu toj-u taxtdan sizning bir nafaslik umringizni afzal bilurmen!

Bobur: Men sizdan rozimen. Ishimni davom ettiring. Toki avlodlar Buyuk temuriylar saltanatining shon-u shuhratini faxr ila yodga olib yursinlar.

Bobur g'azal va ruboiylari aytiladi

Parda yopiladi.

Keyingi sahna "Navoiy va Boburning g'oyibona uchrashuvi".

Parda ochiladi. Bobur va Navoiy sahnada.

Bobur: Assalomu alaykum, ustoz.

Navoiy: Vaalaykum assalom, mavlono.

Bobur: Siz bilan uchrashganimdan juda minnatdormen.

Navoiy: Men ham sizning asarlaringiz bilan tanishmen, mavlono.

Bobur: Men sizning devoningizni qo'ldan qo'ymay o'qiydurmen, besh dostoningizni esa farzandlarimning sevimli asaridur. 'Mehnatnoma', "Firoqnoma"ni o'qub kishi rohatlanadur.

Navoiy: Mavlono, sizning nozik iste'dodingiz, g'ayrat-shijoatingizga kishilar xavas qiladur. Tabiatigingizdagi xushfe'llik, odamiylik ila to'g'rilik avlodlarga o'rnakdur.

Bobur: Odamiylik ila xalqparvarlikni sizdan o'rgandim, ustoz. Javohirga teng bitiklaringiz kishi ruhining jon ozig'i.

(Navoiy va Bobur orqaroqqa o'tishadi. O'quvchilar 2 tarafda g'azal va ruboylardan o'qiydilar. Ikki haykal poyiga gul qo'yadilar)

Bobur: Ahbob, yig'ilmoqni farog'at tutungiz,

Jam'iyatingiz borini davlat tutungiz.

Chun gardishi charx budurur, tengri uchun

Bir-birni necha kun g'animat tutungiz.

Navoiy: Men uchun haykallar tiklamang, mayli,

Kochalarga qo‘ymang mayli nomimni.
Qabrim uzra kelib yo‘qlamang mayli,
Ko‘klarga ko‘tarmang, mayli nomimni.
Tavallud kunimda ta’zimlar hargiz
Men uchun na orzu, na buyuk havas,
Sizga iltimosim shu erur yolg‘iz,
O‘zligingiz asrab qololsangiz , bas.

Navoiy va Bobur haqida she’rlar

Parda ortida boshlovchilarning she’ri (Bobur va Navoiy haqida)

Qo‘shiq raqsi bilan.

Slaydlar: Mutaxassislarning fikricha, Hindiston tarixini yoritishda hali ham buyuk bobomiz Beruniyning “Hindiston”idan keyingi muhim asar “Boburnoma” bo‘lib turibdi.

Bobur- dilbar shaxs... Uyg‘onish davrining tipik hukmdori, mard va tadbirkor odam bo‘lgan. (*Javoharlar Neru*)

Biz Osiyodagi hukmdorlar ichidan Bobur singari daho va iqtidorli kishilarni kamdan kam uchratamiz. (*Uilyam Erskin*)

Navo, kuy, oh qanchalar tinar yaramni
Aql, zakovat boshqarsin bu ko`hna olamni
Vafo qilmas ekan yurtga tojdorlik
O`g`ir dard bilmayin qilgan xatolik
Intizor dillarni esga olaylik
Yo`qolgan tilimiz tiklab qolaylik

NAVOIYXONLIK SSENARIYSI

Ko'rgali husnungni zoru...

1-boshlovchi: Ko'rgali husnungni zoru muftalo bo'ldim sanga,
Ne balolig' kun edikim, oshno bo'ldum sanga.
Har necha dedimki, kun-kundin uzay sendin ko'ngil,
Vahki, kun-kundin batarrak muftalo bo'ldum sanga.
Men qachon dedim: vafo qilg'il manga – zulm aylading,
Sen qachon deding: fido bo'lg'il manga – bo'ldum sanga.

2-boshlovchi: Ey ko'ngil, tarki nasihat ayladim avvora bo'l,
Yuz balo yetmaski, men ham bir balo bo'ldum sanga.
Jomi Jam birla Xizr suyi nasibimdur mudom,
Soqiyo, to tarki joh aylab gado bo'ldum sanga.
G'ussa changidin navoe topmadim ushshoq aro,
To Navoiydek asiru benavo bo'ldum sanga.

1-boshlovchi: Assalom, o'zbekning jasur o'g'loni
Assalom, go'zalim, chevarim qizlar

2-boshlovchi: Assalom bilim chamanining guldek ustozlari
Shu yerdagi barcha aziz tengdoshlar

Asrlardan asrlarga, nasllardan nasllarga o'tib xalqning dilida barhayot bo'lish yolg'iz ulug'larga xos, doimo xalq va haqiqat bilan birga bo'lgan, shu xalqning ezgu umidlarini ajoyib orzularini ifodalagan buyuk shaxslarga xos xususiyat va qismat bo'lgan. Alisher Navoiy ana shunday siymolardan biridir.

1-boshlovchi: Ulug' o'zbek shoiri, mutafakkiri va davlat arbobi. G'arbda chig'atoy adabiyotining buyuk vakili deb qaraladi, sharqda "nizomi millati va din" (din va millatning nizomi) unvoni bilan ulug'langan. Nizomiddin Mir Alisher Navoiy haqida zamondoshlari shunday deydilar:

Davlatshoh Samarqandiy: "Bu ulug' amir dinu davlat homiysi, shariat hamda millatning pushti panohidir."

Husayn Boyqaro: "Aning nazmi vasfida til qosir va bayon ojiz turur".

Abdurahmon Jomiy: Turkiy tilde hech kim Navoiydek ko`p va xo`p she`r aytmagan hamda nazm gavharlarini sochmagam edi.”

Muhammad Haydar Mirzo “Tarixi Rashidiydan”: Undan avval va undan keyin hech kim turkey tilda she`rni undan ko`proq va undan yuksakroq yozolgan emas. U forsiy she`rni ham ko`p yozgan”

2-boshlovchi: Muxtaram tinglovchilar, Navoiy bobomiz g`azal va ruboiylaridan, dostonidan parchalar tinglang.

RUBOIYLAR

G`urbatda g`arib shodmon bo`lmas emish,

El anga shafiqu mehribon bo`lmas emish.

Oltun qafas ichra gar qizil gul butsa,

Bulbulg`a tikondek oshyon bo`lmas emish.

* * *

Zohid, senga – hur, manga – jonona kerak,

Jannat – sanga bo`lsun, manga – mayxona kerak.

Mayxona aro soqiyu paymona kerak,

Paymona necha bo`lsa to`la, yona kerak.

* * *

Jondin seni ko`p sevarmen, ey umri aziz,

Sondin seni ko`p sevarmen, ey umri aziz.

Har neniki sevmak ondin ortuq bo`lmas,

Ondin seni ko`p sevarmen, ey umri aziz.

* * *

Kim ko`rdi ekin jahonda oyo xushluq,

To bir kishi aylagay tamanno xushluq.

Yuz yilda agar bir o`lsa paydo xushluq,

Omodadur yonida yuz noxushluq

RUBOIYLAR

G'urbatda g'arib shodmon bo'lmas emish,
El anga shafiqu mehribon bo'lmas emish.
Oltun qafas ichra gar qizil gul butsa,
Bulbulg'a tikondek oshyon bo'lmas emish.

* * *

Zohid, senga – hur, manga – jonona kerak,
Jannat – sanga bo'lsun, manga – mayxona kerak.
Mayxona aro soqiyu paymona kerak,
Paymona necha bo'lsa to'la, yona kerak.

* * *

Jondin seni ko'p sevarmen, ey umri aziz,
Sondin seni ko'p sevarmen, ey umri aziz.
Har neniki sevmak ondin ortuq bo'lmas,
Ondin seni ko'p sevarmen, ey umri aziz.

* * *

Kim ko'rdi ekin jahonda oyo xushluq,
To bir kishi aylagay tamanno xushluq.
Yuz yilda agar bir o'lsa paydo xushluq,
Omodadur yonida yuz noxushluq.

1 - boshlovchi: So`z san`atining gultoji bo`lmish “Xamsa” ning ikkinchi dostoni “Farhod va Shirin” sevgi va vafo, do`stlik va sadoqat, mehnat va ijodkorlik, qahramonlik dostonidir.

2- boshlovch: Ko`p o`qidim Vomiq Farhodu Majnun qissasin,
O`z ishimdin bul ajabroq dostone topmadim

1- boshlovchi: Yozib jon mustafiydin ikki oyat,
Debon Farhodu Shirindan hikoyat

1 – sahna ko`rinishi

1-boshlovchi:

Farhod tavsifi: Ki chun Xoqong`a Tengri berdi farzand,
Bulub ul hadiya birla shod – u xursand
Anga Farzona Farhod ism qo`ydim
Hurufi mahazin besh qism qo`ydi,
Firoqu rashqu hajru oh ila dard
Berar harf ibtidodin aylabon fard

Farhod: Har ishni qilmish odamiy zod,
Tafakkur birla bilmish odamiy zod
Hunarni asrabon netkumdir oxir
Olib tufroqqami ketkumdir oxir

2 – boshlovchi:

Shirin tavsifi: Labidin jon tomib bisyor – bisyor,
So`zidin shahd oqib xirvor – xirvor
Labining har so`zi yuz jong`a ofat
Sochining har tori ming iymonga ofat

Shirin: Ey nodir yigit, ofoq ichinda,
Yagona charxi nili tog` ichinda,
Ne sen o`xshab jahonda bir kishiga
Ne qilg`on ishing o`xshar el ishiga
Bu ishkim biz demay bunyod etibsen,
Bag`oyat ko`nglimizni shod etibsen

Farhod: Jonparvar anfosingdin o`ldum,
Uningdin, umr ranjidan qutuldim.
Ne anglaykim qayu mahro ekansen`
Ichim qon aylagan senmu ekansen.
Meni g`urbat aro bechora etkan`
Diyoru mulkdin ovora etkan

Chiqib jonimuningdin bo'lg'och ogoh,
Yuzungni ko'rmay o'ldum oh,yuz oh.

2-ko'rinish

1 – boshlovchi: Shirin Farhod kim ekabligini tekshirish uchun atrofidagi 10 ta olim, fozila qizlarga ishora qiladi.

2 – boshlovchi (*10ta olim qiz Farhod atrofida doira sadosi ostida raqs tushishadi-Farhodning bilimini sinash maqsadida*)

Biri ash`or bahri ichra g`avvos,
Biri advor davri ichra raqqos,
Biri matiq rusumiyda raqamkash
Biri hay`at ruqumiyda qalamkash
Birining shevasi ilmi haqoyiq
Balog`atda biri aytib dahoyiq
Biri tarixdan so`zlab fasona
Biri hikmat fani ichra yagona.
Diloromu, Diloroyu, Diloso,
Gulandomu, Sumanbo`yu, Sumanso
Parichexru, Parizodu, Parivash,
Paripaykar zuhi 10 ismi dilkash

1 – boshlovchi: Ana shunday nodira suhbatdoshlar Farhodning o`zidan yengilib lol qoladilar.

3 – ko`rinish

2 – boshlovchi: Farhodni kuch bilan yenga olmagan Xusrav makir - hiyla yo`liga o`tdi. Uning yoniga bir josus yubordi. Zaharli gul hidlatib, asr oldi.

Farhod: Ey dardining oti shu`lalar sochgan

Sening nafasining o`tim alangasini kuchaytirib yubordi. Ahvoling qalay qayerdan kelyapsan? Qaysi oy yuzliging ishqida bunday telba bo`lding. Menga berahim ishq o`z tig`ini urgan edi. Sening ko`ksing nimadan bu xilda chok.

Josus: Ey ishq elining podshohi! Men sho`rlik falon iqlimdan bo`laman.

Tangri meni biro damning sevgisida bechora qilib qo`ydi. Sevgilimni ba`zan pinhona yiroqdan ko`rib turardi. Xusrav shaharni qamal qildi. Qal`aga yaqin borgudrk bo`lsam boshimga o`q bilan tosh yog`dirishyapdi. Men bu orzuyim eshigi ochilmaganidan qiynalib o`lishimga oz qoldi. Sevgi qo`lidan har nafas faryod chekaman. Ish oloviga qanchalar hashak bo`lganimni, g`arib, oshiq va kimsasis ekanligimni senga aytmochimann. Sen sevgi sahrosining podshohi sen, xor bo`lganlarning yo`l boshchisi sen.

1 – boshlovchi: U qora kunga qolgurning ohu zorini ko`rib Farhod ham alamli oh dard chekdi. Unga bu afsunlarning yuz mingdan bittasi ham kifoya edi. Farhodning nafasidan ko`kga shulalar sochildi. Ko`z yoshlarining sellari sahrolarni tutdi. Bechoraning jismi kuchsizlik qilib yiqilib tushdi. Garchi unda hushdan asar ham qolmagan ersada gulni hidlatdi.

4 – ko`rinish

Shirin: Nedur ahvoling, ey zoru g`aribim,
Visolim davlatidin be nasibim.
Qattiq g`urbat aro holingni erkan,
Achchiq furqatda ahvoling ne erkan
Ne bo`lg`ay erdi cherhu zulm pasha
Meni sendin judo qilmay hamisha
Xironing chog`i yo`ldosh o`lsam erdi
Sukuning vaqti qo`ldosh o`lsam erdi
Chударdu g`urbatingni yor etar men
Hazm jonimg`a yuz bedod etarmen
Chekardin g`am tog`idin holing nechukdir
Bu yukdin jismu chu holing nechukdir

Farhod: Anga kim yo`q hadim jonon demakka
Qayu jonon demakkim jon demakka
Va lekin chun junun ma`zuridurmen.
Junun birla jahon mashhuridur men.

Nedinkim ofatim bo`lg`on paridur.
Pari yo`q odamiylar sarvaridur.
Paridin noqili afsonadur men
Ne tong sahv o`lsa kim devonadurmen
Nigoro, mahvasho iffatpanoho,
Jahon mahvashlariga podshoho

5 – ko`rinish

2 – boshlovchi: Xusraf Shiringa yetishish uchun yana hiyla yo`liga o`tdi. Makkora zolni Farhod huzuriga yubordi.

Zol: Ey o`g`lim tinchlik omonlik bu o`lkadan xayrlashib ketdi, o`rniga yomonlik keldi. Unda endi balo qa`zo ko`payib ketdi. Mehinbonu bilan Xusraf yarashib oldi. Ikkovlarining yaqinliklari haddan oshib ketdi. Xusraf Shirinni o`ziga nikoh qilish masalasini o`rtaga solgan edi, Bonu ham bunga rozilik berdi. Har ikki tomon visol bisotlarini yoyib, ularning odamlari ham ayshu – ishratga berilib ketishdi. O`sha gulyuzli Shirin deganlari bo`layotgan bu ishlardan juda xafa ekan. Uni Parvizga bermoqchi bo`lganlari ma`lum bo`lgach, ko`kka qarab tinmay fig`ob chekib o`ziga darhol o`lim tig`ini uribdi va g`ussa tufayli o`zini o`ldiribdi. Uning umrida sevinch yuzini ko`rmagan Farhod ismli bir g`arib va dardman oshig`I bor ekan. Shirin o`shaning ayrilig`ida jondan qo`l yuvib, uning sevgisi bilan jahondan ketdi. Oh, esiz! Esiz!

Farhod: Bas qil! Qissa ma`lum bo`ldi g`arazing jonim bo`lsa hoy ona, uni olding. Bu o`lik tanadan yana nimani istaysan. Endi meni o`z azob – o`qubatimni bemalol tortishga qo`y.

Ey, asirim, mashaqqat kunlarida dast girim,
Yetib mendin senga ko`p zorlanishlar.
Vale sendin menga ko`p parvarishlar
Keching har neki qilmish men jafodin
Qo`yung jonimg`a minnatlar vafodin.

1 – boshlovchi: Chu ul madh ichra kirdi sarvi gulru

Ko`rarkim etmish mehmonni uyqu
Menimdek uyquni kim ko`rdi jovit,
Ki uyg`onmay, yetib boshiga xurshid

2 – boshlovchi: Sarvqomat gulyuzli Shirin ko`radiki, mehmonni uyqu eritibdi. Farhod mehmon. U o`lgan. O`lim bir uyqudir Uxlab yotgan kishining ustiga quyosh tushganda u uyg`onib ketadi. Shirin – Quyosh. Nega u kelganda Farhod uyg`onmadi. Quyosh uning yonida so`ndi.

1 – boshlovchi: Azizlar, sevgi qissasi ana shunday yakun topdi.

X.SULTONOVNING “SAODAT SOHILI” KITOBI TAQDIMOTI

Bahs-munozara

(Sahnada yumaloq stol va 4ta stul qo`yilgan, atrof kashta, milliy matolar va b. bilan bezatilgan.)

1 – boshlovchi: Yotlarni kerakki, oshno kam qilsang,

Har kimki vafo qilsa, jafu kam qilsang,

Novmit bo`lur borcha vafodorlaring,

Gar shox nazaring birla, vafo kam qilsang.

2 – boshlovchi: Bori elga yaxshilig` qilg`ilki , mundin yaxshi yo`q

Kim, degaylar dahr aro, qoldi falondin yaxshilig`

1 – boshlovchi: Zahiriddin Muhammad Bobur deganda, ko`z oldimizda o`zbek adabiyotining Alisher Navoiydan keying buyuk namoyondasi gavdalanadi. Zero, tarixchi Mirzo Haydar ta`biri bilan aytilganidek: “Turkiy she`rni Amir Alisherdan keyin hech kim Bobur yozgan darajada yozgan emas”. U adabiyotni hayotga, adabiy tilni xalq tiliga yaqinlashtirdi.

2 – boshlovchi: Hozirgacha shoirning 119 g`azali, bir masnaviy she`ri, 209 ruboiysi, 10 ortiq qit`a va tuyuq, 50 dan ortiq muammo va 60 dan ziyod fardlari bor. Shuningdek , 270 baytdan iborat 8 masnaviysi ham devondan o`rin olgan.

1 – boshlovchi Bobur o`g`illari Humoyun va Komron Mirzolarga atab shariyat aqidalariga bag`ishlariga bag`ishlangan “ Mubayyin” asarini, aruz nazariyasiga oid

“Mufassal” kitobini yaratdi.

2 – boshlovchi: Xo`ja Ahrori Valiyning “Volidiya” risolasini she`riy tarjima qildi. “Boburnoma” tarixiy – memuar asari shoirga olamshumul shuhrat keltirdi.

Ruboiy tushunchasi: Hazaj bahrining axram va axrab shajaralarida yoziladigan 4 misradan iborat ishqiyy – ahloqiy, diniy, siyosiy – falsafiy mavzulardagi she`r **ruboiy** deyiladi.

Yo qahri razab birla meni tufroq qil,
Yo bahri inoyatingda mustafraq qil.
Yo rab, sengadur yuzim qaro, gar oq qil,
Har nav sening rizong erur, andoq qil

Tole yo`qi jonimg`a baloliq bo`ldi,
Har ishniki ayladim xatoliq bo`ldi.
O`z yerni qo`yib Hind sori yuzlandim,
Yo rab, netayin, ne yuz qaroliq bo`ldi.

Qayg`ungni cheka – cheka qorubtur Bobur,
Rahm aylaki o`zidin borubtur Bobur.
Noranj yibordi sengaki, bilgaysen
Ya`niki, bu nav` sarg`orubtur Bobur.

Qit`a tushunchasi: Juft misralari qofiyalanib, toq misralari ochiq qoladigan, ijtimoiy – siyosiy, falsafiy, odob axloq mavzularidagi she`r qit`adir.

Otani chunki qibla debturlar
Qibla yanglig` anga nazar qil,
Ota og`ritma,ey otam , zinhor,
Ota ozoridin xazar qilg`il.

Muyassar o`lsa agar yor vasli g,urbatta
Watanni ne qilayu, o`z diyor nega kerak?

Yibordi yor manga yodgor deb xatin,
Manga xabib kerak, yodgor nega kerak?

1-boshlovchi (*kodoskopda tasvirlangan slaydlar asosida*):

“Dahri dunparvarning “ xohishi bilan Bobur Hind sori yuzlandi va Hindistonda 332 yil davomida “Buyuk Mug‘ul imperiyasi” nomini olgan Boburiylar imperiyasiga asos soldi.

2-boshlovchi:”Boburnomaning noma‘lum bir kotibi “fazilati bisyor va kamoloti beshumor” bu zot haqida quyidagi so‘zlarni yozib qoldirgan:

“Sakkiz sifati asil uning zotiga muttasil edi:birisi bukim,nasl-nasabi baland edi,2-himmati ulug‘ edi,3-viloyat olmog‘I,4-viloyat saxlamog‘I,5-ma‘murlig‘,6-farovonlik va osoyishtalik niyati Tengri taolo bandalarig‘a,7- qo‘shinning ko‘nglini qo‘lga olmoq,8-adolat qilmoq. *kodoskopda tasvirlangan slaydlar asosida*

1- boshlovchi: Hindiston davlat arbobi Javoharla‘l Neru shunday tavsiflaydi:

“Bobur dilbar shaxs edi,uyg‘onish davrining ajoyib sultoni ,kuchli, tadbirkor kishi bo‘lib, san‘atni, adabiyotni, go‘zallikni sevar edi. Bobur eng fasohatli va orif kishilar sirasiga mansub”.

(*Kodoskopda tasvirlangan slaydlar asosida*) Muhtaram kitobxonlar. Buyuk o‘zbek adibi Hayriddin Sultonning Bobur hayotining ba‘zi bir lavhalarini o‘z ichiga olgan “Saodat sohili” to‘plami bizni olis tariximiz sari sayohatga chorlamoqda.

Hayriddin Sulton “Boburnoma” asarining har bir satri haqida bittadan hikoya yozish mumkin, deydi.Chunki u ulug‘ insoniy fazilatlar va tajriba ila yo‘g‘rilgan kitobdir. Shuning uchun adibimiz bu kitobni Ibrat kitobi, Donishmandlik kitobi,Mardona kitob deya atagan.

“Bobur tushlari... Tahlikali uzun kechalarda ,beorom tunlarda qandoq sirli,ilohiy tushlar ko‘rgan ekan bu zot? Va karomatli, mo‘jizakor bu tushlar qandoq ta‘bir ro‘yob topgan ekan?

Bobur Mirzoning Xoja Ahrori valiyga e‘tiqodi baland bo‘lgan.A.Jomiy,

A.Navoiy singari daholar pir deb bilgan bu zotning ilohiy qudratini “Boburnoma”da alohida tilga oladilar. Darvoqe, soʻz Boburning tushlari haqida edi...

(Bobur tushlari va boshqa voqealar ishtirokchilar tomonidan hikoya qilinadi)

Bahs-munozara tashkil etish uchun eshitilgan va koʻrilganlar asosida savollar oʻrtaga tashlanadi.

Tadbirda xulosa qilinarkan, “Saodat sohili” asari katta maʼnaviy ozuqa ekanligi, uni toʻliq oʻqib chiqish foydadan xoli emasligi taʼkidlanadi.

TINISH BELGILARINING MAJLISI

Besh-oltita tinish belgi kelib bugun,
Oʻtkazmoqqa qaror qildi jiddiy yigʻin.
Rais boʻldi undov belgi - mirzaterak,
Dedi, har kim oʻz kasbini aytmoq kerak,
Tushuntiring nedir sizning vazifangiz?
Soʻz vaqtini koʻproq beray, oz desangiz.
Oʻz joyida ishlatmasdan Turgʻun, Gʻani,
Balki sizni xafa qilgan? Soʻzlang qani.
Birinchi soʻz nuqtavoyga. U bosh, katta,
Nuqta chiqdi bir dumalab misli koptok.

• (nuqta):

Fikrlarning bekati - nuqtadirman,
Har darak gap oxirida toʻxtaydirman.
Boshqa fikr boshlanajak mendan keyin,
Baʼzan quloq solmasalar men ne deyin?
Paravozlar suv olgandek bekatdan,
Menga yetgach, olmoq kerak toʻliq bir dam.
Oʻzimdanda soʻng qoʻymoq zarur zoʻr bosh harf,
Biroq baʼzan unutadi bizni Zarif.

Har bir bosh harf yoningdagi bir soqchidir.
Qaysi bola buni qo'ysa zap yaxshidir.
Gapim tamom, bundan bo'lak menda ne bor?
O'ylaymanki, so'zim qolmas bee'tibor.
Endi sizga gap navbati, o'rtoq „So'roq“,
Ana, chiqdi so'roq belgi misli o'roq,
U qoqilib arang qoldi ketmay qulab,
“?” - bu belgi yoki zirak taqqan quloq.

? (so'roq) :

- Sen singari aytsam, nuqta do'stim,
Har so'roq gap bitgan joyda mening o'rnim,
Mendan so'ng ham katta harf qo'ymoq shartdir,
Bunga odat qilinmasa, yomon darddir.
Uqdingizmi? Yetadimi? Bormi savol?
Yoki o'zim so'rayinmi sizdan savol?
Undov novcha o'zi oldi so'z galini
Mixday turib bayon qildi o'z holini:

! (Undov):

- Mazmunidan undov, sevinch, nafrat, g'azab,
Yo hayajon ma'nosini anglatsa gap,
Shunda jumla adog'ida bo'lur joyim,
Mendan so'ng ham bosh harflar kelar doim,
Eh... Naqadar soz bu kungi yig'ilishimiz!
Bu yaxshi ish, har chog' shunday yig'ilishingiz!
O'rtoq rais, endi menga navbat bering,
Deb so'z oldi, kichik to'qmoq - bizning vergul.

, (Vergul):

Jinqarcha deb meni demang norasida,
O‘rnim tengdosh bo‘laklarning orasida.
Fikrlarning „razyezdi“ men; menda bir pas
Olib o‘tar har o‘quvchi yarim nafas.
Undalma so‘z kela qolsa gap boshida
Undan keyin men turaman yonboshida,
Gar undalma gapda kelsa qoq o‘rtada,
Uning ikki yonboshida men jo‘rttaga:
„Qani endi, undalmaxon, qochib boq-chi“, -
Deb bo‘lurman, yubormayin, unga soqchi.
Gar undalma gap so‘ngida kelsa, u choq
Undan oldin qo‘yilarman, tushun o‘rtoq!
Eng oxirida shoshib-pishib, nari-beri,
Jindakkina sayrab oldi gugurt - tire.

— (Tire):

- Dialogda mening eng ko‘p turar joyim,
Yana, ma'no takrorlansa, men bor doim.
Goho bir so‘z sig‘may qolsa to‘lib xatga,
Ayamasdan bo‘g‘inidan qirqib hatto,
Qolganini ko‘chirarman bo‘lak yo‘lga,
Biroq shartim - so‘z qolmasin o‘lda-jo‘lda.
- Ko‘p cho‘zdingiz, anglaysizmi, o‘rtoq tire?
- Mayli, bitdi, qaror bo‘lsa, o‘qiy bering.
Shunda rais dedi: - Endi majlis yopiq!
Har bir vakil jo‘nab ketdi yo‘lni topib.

(Sulton Jo 'ra)

